

KLAGANDE

Teet Härm

540111-0175

Ombud: Advokaten Anders F Aronsson
Östra Storgatan 12
633 42 Eskilstuna

Thomas Allgén

490829-0153

Ombud: Advokaten Bengt H Nilsson
Storgatan 30
114 55 Stockholm

MOTPART

Socialstyrelsen

Ombud: Advokaten Bertil Södermark
Birger Jarlsgatan 15
111 45 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnds

Beslutsdatum
1989-05-23

Mål nr
HSAN 801/88:6 m fl

SAKEN

Återkallelse av legitimation som läkare

BAKGRUND

Catrine da Costa sågs i livet på pingstdagens förmiddag den 10 juni 1984. Den 18 juli och den 7 augusti samma år anträffades i Solna ett antal svarta plastsäckar som innehöll hennes styckade kropp.

I januari 1988 åtalades Teet Härm och Thomas Allgén för mord på Catrine da Costa. Thomas Allgén åtalades också för grov otukt med barn och grovt sexuellt utnyttjande. I beslut den 8 mars 1988 fann tingsrätten övertygande bevisning föreligga att de tilltalade gjort sig skyldiga till mord och förordnade att de skulle genomgå rättspsykiatrisk

undersökning. Efter besvär av Teet Härm och Thomas Allgén undanröjde Svea hovrätt den 22 mars 1988 tingsrättens beslut och återförvisade målet till tingsrätten för erforderlig behandling. Efter ny huvudförhandling meddelade tingsrätten dom den 8 juli 1988. Åtalet i dess helhet ogillades. Tingsrätten uttalade dock i domskälen att Teet Härm och Thomas Allgén styckat Catrine da Costas kropp och att de därigenom gjort sig skyldiga till brott mot griftefrid, ett brott som emellertid var preskriberat.

Thomas Allgén och Teet Härm värdjade mot tingsrättens dom och yrkade att hovrätten måtte undanröja tingsrättens domskälsvis gjorda uttalande angående styckningen. I beslut den 30 september 1988 avvisade hovrätten deras talan. Högsta domstolen vägrade i beslut den 12 januari 1989 prövningstillstånd.

I juli 1988 yrkade socialstyrelsen hos hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd att Teet Härms och Thomas Allgéns läkarlegitimationer skulle återkallas. Ansvarsnämnden biföll styrelsens yrkande. Efter besvär undanröjde kammarrätten i dom den 6 oktober 1989 ansvarsnämndens beslut och lämnade socialstyrelsens hemställan om återkallelse utan bifall. Efter besvär av socialstyrelsen beslöt regeringsrätten den 11 juni 1990 att upphäva kammarrättens dom och visade målet åter till kammarrätten för fortsatt handläggning. Samtidigt förordnade regeringsrätten att ansvarsnämndens beslut att återkalla legitimationerna inte skulle gälla in till dess kammarrätten meddelade dom i målet eller annars annorlunda förordnade.

Det råder inte några delade meningar om att legitimationerna skall återkallas om Thomas Allgén och Teet Härm kan anses överbevisade om att ha styckat Catrine da Costas

kropp. Såväl kammarrätten som regeringsrätten har emellertid funnit omständigheterna vara sådana att enbart tingsrättens i domskäl avseende annat brott gjorda bedömning inte kan anses vara tillräckligt underlag. Hos regeringsrätten har socialstyrelsen gjort gällande att den som grund för sitt yrkande redan hos ansvarsnämnden åberopat inte blott tingsrättens slutsats att de båda läkarna gjort sig skyldiga till styckningen utan även vissa andra omständigheter varpå tingsrätten grundade den slutsatsen. Regeringsrätten har dock funnit att socialstyrelsen i sin anmälan åberopat endast slutsatsen och därför avvisat socialstyrelsens talan i den del som styrelsen åberopat andra handlingar än själva styckningen.

I sitt återförvisningsbeslut har regeringsrätten slagit fast att det inte kan komma i fråga att för återkallelse kräva mindre än full och övertygande bevisning för att en läkare gjort sig skyldig till den handling eller försummelse, som åberopats som grund för ett yrkande om återkallelse, d v s att det på ett otvetydigt sätt slagits fast att läkaren är skyldig till handlingen eller försummelsen. Tillämpat på det här målet anför regeringsrätten att det inte finns skäl att ställa lägre krav på bevisningen för att Teet Härm och Thomas Allgén styckat Catrine da Costas kropp än som skulle ha gjorts i ett mål om åtal för styckningen.

YRKANDEN OCH UTVECKLING AV GRUNDERNA

Teet Härm och Thomas Allgén yrkar att ansvarsnämndens beslut skall upphävas. De bestrider att de haft något med styckningen att göra. Socialstyrelsen bestrider bifall till besvären.

Socialstyrelsen gör i målet gällande att Thomas Allgén och Teet Härm under pingsthelgen 1984 eller i anslutning till denna helg tillsammans och i närvaro av Thomas Allgéns dotter Karin styckat Catrine da Costas kropp. Styrelsen hävdar att gärningen har utförts på rättsläkarstationen i Solna och sannolikt på annandagen. Styrelsen menar att styckningstekniken visar att det för styckningen erfordrats sådana särskilda kunskaper som Thomas Allgén och Teet Härm tillsammans besitter. Tillvägagångssättet visar också på ovanliga sexuella böjelser. Thomas Allgén och Teet Härm har - trots att de förnekat det - haft nära kontakt med varandra och ovanliga sexuella böjelser. Inlämnandet av fotografier föreställande Catrine da Costas styckade kropp visar att Thomas Allgén måste ha tagit del i styckningen. Dottern Karins beteende visar att hon bevittnat styckningen. Thomas Allgén och Teet Härm har också haft tillfälle att under angiven tid utföra styckningen.

Teet Härm gör gällande att utredningen om styckningssättet inte visar på särskilda kunskaper. Den visar inte heller entydigt att det varit fråga om ett sexualbrott eller en på annat sätt pervers handling. Det kan mycket väl ha varit en panikhandling som utförts av någon läkare som olagligt förskrivit narkotika till offret. Själv har han för övrigt inte några ovanliga sexuella böjelser. Endast vid två tillfällen och då i särskilda situationer har han utnyttjat prostituerade. Han kände överhuvudtaget inte Catrine da Costa. De som ansett sig kunna säga detta tar antingen fel eller ljuger. Bevisningen om inlämning av fotografier är otillförlitlig. Han har inte umgåtts med Thomas Allgén sedan 1982. Den tid som han och Thomas Allgén haft fri samtidigt under pingsthelgen och den närmaste tiden därefter skulle för övrigt inte ha varit tillräcklig för att stycka, paketera och borttransportera kroppen. Det saknas helt vetenskapliga belägg för att ett barn på ett

och ett halvt år skulle kunna förstå och minnas på det sätt som styrelsen påstår. Ett barn under två år har överhuvudtaget inte något verbalt minne. Barnets moder har tidigare blivit förhörd på ett sådant sätt att man inte kan sätta tilltro till det hon uppgivit.

Thomas Allgén bestrider att han är sexuellt avvikande. Hans före detta hustrus uppgifter om att han skulle ha förgripit sig på Karin är helt utan grund. Karins beteende kan ges naturliga förklaringar. Han har inte träffat Teet Härm efter november 1982. Den enda tid under pingsthelgen för vilken han inte kunnat redogöra är från mitt på dagen fram till fyra eller halvfem på annandagens eftermiddag. Det är möjligt att han då var ute med Karin, dock inte någon längre tid.

UTREDNING

Kammarrätten har hållit muntlig förhandling i målet. Därvid har förhör hållits med Teet Härm och Thomas Allgén. På socialstyrelsens begäran har vittnesförhör hållits med Christina Andersson, Margaretha Erixon, Frank Lindblad, Majvor Sundvik, Marianne Seppälä, Marie Rådén, Arne Schröder, Anita Schröder, Jovan Rajs, Wincent Lange, Anders Wykman, Dina Rajs, Rolf Ruben, Bengt Werner, Åke Fredriksson, Ingrid Lundgren, Ingeborg Olsson och Lena Pettersson. På Teet Härms begäran har vittnesförhör hållits med Lars-Göran Allgén, Olle Naglo, Jasmine Nyqvist och Iréne Härm. På Thomas Allgéns begäran har vittnesförhör hållits med Claes-Göran Lönnroth. Vidare har sakkunnigförhör hållits med Astrid Holgerson och Birgit Hellbom. Vid den muntliga förhandlingen har vidare förebringats en videoupptagning av "Tomtens julverkstad" och videoupptagningar av två konfrontationsgrupper som makarna Schröder sett under förundersökningen.

Kammarrätten presenterar nedan närmare de här antecknade bevisen liksom den skriftliga utredning som åberopats.

UTGÅNGSPUNKTER FÖR BEVISPRÖVNINGEN

Av det inledningsvis sagda framgår att frågan om återkallelse av legitimationerna inte får grundas på annat än det som socialstyrelsen åberopat hos ansvarsnämnden. Detta innebär att kammarrätten uteslutande skall pröva om Teet Härm och Thomas Allgén har utfört styckningen. I den mån det visas att det föreligger andra omständigheter som skulle kunna ha betydelse för deras lämplighet som läkare får dessa därför beaktas endast som ett led vid prövningen om de förövat den påstådda gärningen.

Regeringsrätten har i ett avgörande återgivet i regeringsrättens årsbok, RÅ 1989 ref 67, uttalat att den funnit att det "inte visats" att det förelegat sådana omständigheter att den läkarens legitimation skulle återkallas. I enlighet med det avgörandet ankommer det på socialstyrelsen att visa att det föreligger förutsättningar för att återkalla Thomas Allgéns och Teet Härms legitimationer. En annan sak är att kammarrätten har ett yttersta ansvar för att de omständigheter som socialstyrelsen eller klagandena åberopat blir så utredda som förhållandena medger liksom för formerna för bevisupptagningen.

Regeringsrätten har i sitt återförvisningsbeslut pekat på en del svårigheter förknippade med bedömningen av bevisningen, såsom värderingen av identifikationsbevisning, omvärdet av utsagor om vad andra personer sagt för lång tid sedan och vad ett knappt ett och ett halvt år gammalt barn kan uppfatta av skrämmande händelser och därefter minnas

under lång tid. Till det nu sagda finner kammarrätten anledning att framhålla den risk för påverkan som ett vittne kan bli utsatt för vid en intensiv massmediauppmärksamhet. De problem som följer av dessa svårigheter kommer att framgå av det följande.

UTREDNINGEN I MÅLET

Catrine da Costa var född 1956. Hon hade två barn, det yngsta en pojke född 1981. Hon var narkoman och prostituerad. I augusti 1982 gifte sig Thomas Allgén med Christina Andersson. Deras dotter Karin föddes den 1 januari 1983. Thomas Allgén blev färdig läkare våren 1983. Därefter arbetade han på Sabbatsbergs sjukhus innan han i augusti 1984 började sin AT-tjänstgöring i Alingsås. Teet Härm började sin AT-tjänstgöring på Södersjukhuset i Stockholm i slutet av 1980. Dessförinnan hade han arbetat på statens rättsläkarstation i Stockholm, belägen i Solna. I augusti 1982 fick han sin legitimation och återvände till rättsläkarstationen där han var verksam som obducent fram till hösten 1984 då han i samband med att misstanke om brott riktades mot honom skildes från sin tjänstgöring. På våren 1984 flyttade han och hans dåvarande fästmö, Margaretha Eriksson, in i det hus de byggt i Täby kyrkby.

1. Fynden av Catrine da Costas kvarlevor och utredningen om styckningen av hennes kropp

Två svarta plastsäckar hittades den 18 juli 1984 invid Karlbergs strand i Solna. Den ena säcken innehöll bäckenbenet och den andra två avkapade lårben efter en människa. Den 20 juli utförde dåvarande docenten, numera professorn och föreståndaren för statens rättsläkarstation i Stockholm, Jovan Rajs, obduktion av dessa kroppsdelar. Några

veckor senare, den 7 augusti, anträffades ytterligare två plastsäckar. Var och en av säckarna innehöll en inner-säck. Den ena av dessa innehöll en bål med bröstet bortskurna och höger bröst, den andra två armar med händer och två underben med fötter. Jovan Rajs utförde obduktion samma dag. Då konstaterades att dessa delar hörde samman med fynden den 18 juli. Undersökning av fingeravtryck visade att det var Catrine da Costas kropp man funnit. Den 23 november 1984 utfärdade Jovan Rajs utlåtande över obduktionerna och de olika övriga undersökningar som därtills utförts.

Innan kammarrätten går närmare in på de utredningar och uttalanden som gjorts av olika sakkunniga i detta sammanhang förtjänar följande påpekande att göras. Rättegången i tingsrätten handlade om ansvar för, i första hand, mord. Frågan om orsaken till Catrine da Costas död har därvid naturligen hamnat i förgrunden och olika meningar härom har uttalats. Denna fråga är inte föremål för kammarrättens bedömning och berörs därför inte här annat än om det är påkallat för förståelse av sammanhanget.

Socialstyrelsen åberopar protokoll från obduktionerna och det ovan nämnda utlåtandet. Vidare åberopar styrelsen ett den 4 februari 1985 av leg läkaren Anders Wykman avgivet yttrande till kriminalkommisarien Wincent Lange samt ett av den senare den 28 december 1987 undertecknat undersökningsprotokoll och vidare ett av Jovan Rajs den 16 maj 1988 utfärdat yttrande samt en av samme man den 9 juni 1988 undertecknad promemoria. Socialstyrelsen åberopar dessutom i detta sammanhang förhör med dessa personer.

Efter initiativ från försvarets sida begärde tingsrätten yttrande av socialstyrelsens rättsliga råd (rättsliga rådet) över obduktionsutlåtandet. Teet Härm åberopar det

utlåtande som rättsliga rådet avgav den 29 februari 1988 liksom ett av rådet till riksdagens ombudsmän (JO) den 13 augusti 1990 avgivet yttrande, ett av professor Jörn Simonsen vid Retspatologisk Institut i Köpenhamn till socialstyrelsens rättsservice den 8 augusti 1990 avgivet yttrande samt ett av statens kriminaltekniska laboratorium den 11 maj 1988 till åklagarmyndigheten i Stockholm avgivet utlåtande.

Obduktionsutlåtandet består av ett antal att-satser. De i detta sammanhang centrala uttalandena återges här. Jovan Rajs uttalar

- "att styckningen troligen utförts eller åtminstone påbörjats i nära anslutning till döden;
- att styckningssättet tyder på att syftet med styckningen varit att lättare få liket undangömt respektive förstört och att försvåra dess identifiering;
- att själva styckningssättet varit suggestivt för att styckningen i huvudsak genomförts av en person som äger allmänna medicinska kunskaper exempelvis i
- a kirurgi (p.g.a. formen av det avlägsnade och anträffade högra bröstet),
 - b ortopedi (p.g.a. behandlingen i höftlederna, särskilt den vänstra), men också haft specialkunskaper i
 - c anatomi och obduktionsteknik (p.g.a. utrymningen av samtliga organ, inälvor och blodkärl inom och bakom bukhinnan och utrymningen av bäckenets innehåll på samma sätt som görs vid kompletta obduktioner);
- men däremot
- att avlägsnandet av armarna utförts på ett icke-medicinskt sätt såsom om man skulle stycka ett slaktdjur, exempelvis kyckling, gris, lamm eller dylikt;

- att även om styckningen som ovan nämnts tydligen haft som syfte att bli av med liket, respektive försvåra dess identifiering, domineras dock helhetsbilden i jämförelse med andra kända fall av likstyckning, av grov överdrift, vilket tyder på att mordet och styckningen genomförts av person(-er) med sadistiska och nekrofiliska böjelser
- att med sadism menas i sammanhanget att en individ stimuleras sexuellt av att tillföra andra smärtor eller förödmjukelser och med nekrofili tilldragning till döda kroppar med eller utan sexuellt, ofta även pornografiskt inslag;"

Rättsliga rådet har när det gäller frågan om tidpunkten för styckningen i relation till tidpunkten för Catrine da Costas död uttalat att det på grund av förruttnelseförändringarna inte är möjligt att med stöd av obduktionsfynden ange hur lång tid efter döden styckningen utförts. Den andra här citerade att-satsen i utlåtandet är inte kontroversiell. I fråga om själva styckningssättet och de skador som uppkommit vid styckningen har rättsliga rådet uttalat följande i fråga om avlägsnandet av höger bröst. Det högra bröstet har avlägsnats genom rundat snitt inåt-nedåt och med två flikar uppåt-utåt. Vid operativt avlägsnande av ett bröst görs operationssåret ovalt med spetsiga ändar pekande mot axelhålan respektive mot bröstets medellinje. Rättsliga rådet kan därför inte dela Rajs uppfattning att själva styckningssättet varit suggestivt för att styckningen i huvudsak genomförts av en person som äger allmänna kunskaper i kirurgi.

I frågan om behandlingen av höftlederna - särskilt den vänstra - röjer allmänna kunskaper i ortopedi har rättsliga rådet valt att tillfråga Ragnar Kalén som är docent i ämnet och klinikchef vid ortopediska kliniken på Danderyds

sjukhus. Denne har särskilt apropå den vänstra höftleden antecknat att delning av lårbenet genom lårbenshalsen med nödvändighet innebär att delningsstället kommer att ligga i närheten av det ställe som ortopedkirurger utnyttjar då de vid höftprotesoperationer avlägsnar lårbenets ledkula. - Detta uttalande är med all sannolikhet gjort med leg läkaren Anders Wykmans yttrande för ögonen. Denne ortopedkirurg säger att snittet i vänster lårbenshals är identiskt med ett snitt som används vid operationer då det naturliga ledhuvudet ersätts med ett artificiellt dito. De båda sakkunniga är ense om att en expert skulle ha valt att följa ledspalten. Den senare har tillagt att ledspalten är svår att identifiera och att ett dylikt ingrepp kräver betydande ortopedisk erfarenhet.

Rättsliga rådet hävdar att utrymningen av bukhålan inte kräver speciella anatomiska kunskaper eller färdigheter i obduktionsteknik. Av avlägsnandet av det lilla bäckenets innehåll kan man inte dra slutsatsen, att detta måste ha gjorts av en obduktionsvan läkare. Förfarings sättet motsvarar det som är känt från djurslakt.

När det gäller avlägsnandet av armarna delar rättsliga rådet Jovan Rajs bedömning.

I fråga om syftet med styckningen citerar rättsliga rådet Jovan Rajs uttalande att helhetsbilden domineras "av grov överdrift, vilket tyder på att mordet och styckningen genomförts av person(-er) med sadistiska och nekrofiliska böjelser". I direkt anslutning härtill anför rättsliga rådet att obduktionsfynden inte tillåter några sådana slutsatser.

När det gäller avskiljandet av huvudet med halsen från bålen har Jovan Rajs i utlåtandet antecknat att detta

skett genom snitt i höjd mellan sjätte och sjunde halskotan. Rättsliga rådet anför att delning av halskotpelaren mellan dessa halskotor med knivliknande redskap är svår att utföra utan anatomisk kunskap. Det är osannolikt att en person utan sådana kunskaper kan lyckas med en sådan delning utan att skada sjunde halskotan. Det är emellertid möjligt, tillägger rättsliga rådet, att den tillvaratagna sjunde halskotan inte representerar den efter styckningen kvarvarande översta kotan på ryggraden, utan att en ovanliggande del av halskotpelaren gått förlorad. Styckningsstället kan således ha befunnit sig på en högre nivå av halskotpelaren. Detta medför att det i så fall inte kan avgöras, om delningen av halsen skett av någon som har anatomiska kunskaper.

Anders Wykman har i sitt utlåtande anført att snittet i den högra knäleden skett utan synlig åverkan av instrument på omgivande lårben och skenben. Själva ledspalten i knäleden är för en lekman och även för den som är medicinskt skolad svår att identifiera på exteriören. Detta snitt bedömer han således som ytterst professionellt utfört. Här för krävs ingående kunskaper i anatomi. Rättsliga rådet har i denna del anført att erfarenheterna från andra styckningsfall visar, att det är möjligt att dela en knäled utan skador på benets ledytter med hjälp av en kniv även för den som inte har några anatomiska kunskaper.

Vid förhören med Jovan Rajs och Anders Wykman har dessa förklarar att de vidhåller vad de anført i sina utlåtanden. Jovan Rajs har härvid särskilt pekat på borttagandet av bröstet och anført att hänsyn härvid har tagits till olika vävnadstyper på ett sätt som han inte känner till från något annat styckningsfall. Han har vidare anført att vid sotning i samband med djurslakt tas inälvorna ut i ett

paket. I detta fall har, på samma sätt som vid en obduktion, gränsen för uttagandet av inälvor skett vid diafragmavalvet. Flera detaljer talar för att det är fråga om sexuell sadism och nekrofil. Jovan Rajs har som exempel härpå framhållit borttagandet av båda bröstena, bukorganen, inre och yttre könsorganen samt frånvaron av muskelbitar i lår och ländmuskulatur, allt är sådant som man brukar nämna som talande för sexuella inslag. Att det föreligger sådana här är ingen diagnos, det är en självklarhet. Det som talar för detta är helhetsbilden, inte varje liten detalj i sig.

Rättsliga rådet har i yttrandet till JO sammanfattningsvis anført att vid genomgång av obduktionsprotokollet, fotografierna och de bevarade skelettdelarna av Catrine da Costas kropp inget har framkommit som visar att ingreppen måste ha gjorts av en person med kunskaper inom kirurgi, ortopedi, anatomi eller obduktionsteknik. Med beaktande av tillgängliga litteraturuppgifter och rättsliga rådets medicinska ledamöters personliga erfarenheter vidhåller rättsliga rådet, att rådet inte kan instämma i Jovan Rajs - och ännu mindre i Anders Wykmans - yttrande angående kunskaperna eller färdigheterna hos den eller dem som styckat Catrine da Costas kropp.

Wincent Langes undersökning har syftat till att söka utröna den teknik som använts då Catrine da Costas kropp styckats samt vilket eller vilka verktyg som kommit till användning vid styckningen. Undersökningsmaterial har varit benmaterial från den avlidna. Han har som sina slutsatser anført att han, sett ur kriminalteknisk synpunkt, fått den bestämda uppfattningen att "operatören" inte enbart haft anatomiska kunskaper utan också yrkeskunskap. Vid företagen marknadsundersökning av knivar, har ingen ny

oanvänd kniv anträffats, som kan åstadkomma en materialförlust motsvarande den i vänster lårben. Den kilformade kanalens låga höjd talar således för en välanvänd, ofta slipad, kniv. Detta i sin tur innebär att kniven har ett ekonomiskt värde. Vid den muntliga förhandlingen har Vincent Lange tillagt att skadan i det vänstra lårbenet talar för att den orsakats av en kniv som används av obducenter.

Statens kriminaltekniska laboratorium har med ledning av tillvaratagna skelettdelar genomfört en undersökning med ändamål att utröna vilken typ av redskap som har använts vid styckningen. Laboratoriet har sammanfattningsvis anfört bland annat att vid styckningen använts ett eggförsedd verktyg vars egg längd överstigit 45 millimeter, att det inte har varit möjligt att säkert avgöra om använt verktyg varit enkelslipat eller dubbelslipat och att det i den sjunde halskotan finns en skada som synes ha åstadkommits med kniv.

Botanisten, fil dr Ulf Malmgren, undersökte växtligheten på den plats där fynden den 7 augusti 1984 gjordes. Han har uttalat att med ledning av utseendet på växtligheten under en av säckarna så måste den slutsatsen dras att säcken placerats på fyndplatsen två månader, plus/minus högst två veckor, innan den anträffades.

2. Utredning om Teet Härms och Thomas Allgéns personliga läggning

Socialstyrelsen gör gällande att klagandenas sexuella läggning är avvikande. Klagandena bestrider detta.

Med sin farbror Jeanine Nyqvist som har omvittnat följande. Hon känner Teet Härm sedan drygt två år tillbaka. De har ett normalt, regelbundet sexuelliv. Han är inte våldsam utan

Socialstyrelsen åberopar egendom som vid husrannsakan beslagtagits på Teet Härms tjänsterum och i hans bostad. Vidare åberopar styrelsen en anteckningsbok avseende videofilmer samt videofilmerna "The New York ripper" och "The house by the cemetery" till styrkande av att Teet Härm visat stort intresse för skildringar av grovt våld med sexuella inslag mot kvinnor och att detta våld varit av iakttagbara samma typ som riktats mot Catrine da Costa. Socialstyrelsen påstår i detta sammanhang att enligt en undersökning som polisen genomfört med 43 prostituerade kvinnor 40 av dem uppgav sig känna igen Teet Härm och 13 uppgav att de sålt sina tjänster till honom. Styrelsen påstår vidare att Teet Härm särskilt intresserat sig för hur man kan öka den sexuella njutningen genom strypning av syretillförseln.

Teet Härm anför apropå anteckningsboken att av de filmer han och hans dåvarande fästmö hyrt endast tre procent varit sexfilmer. När det gäller de två här namngivna och i tingsrättens dom ytterligare tre särskilt antecknade filmer, vilka ostridigt i målet innehåller skildringar av grovt sadistiskt våld förklarar Teet Härm att fästmön erbjuds köpa dem för ett bra pris och det kunde förväntas att de tekniskt välgjorda filmerna skulle totalförbjudas i Sverige. De kunde därför förväntas stiga i värde. Han har gått till prostituerade två gånger men det var så länge sedan att det saknar aktualitet. Han har i sitt yrke hade intresserat sig för skador i samband med strypning. Således har han och Jovan Rajs publicerat en artikel som åberopas. Han förnekar att han själv skulle vara intresserad av något sådant som socialstyrelsen påstår.

Teet Härm har i detta sammanhang åberopat förhör med sin fästmö Jasmine Nyqvist som har omvittnat följande. Hon känner Teet Härm sedan drygt två år tillbaka. De har ett normalt, regelbundet sexualliv. Han är inte våldsam utan

får utlopp för sina aggressioner verbalt. Hon har aldrig sett några porrfilmer tillsammans med honom. Hon frågade honom en gång om strypning och sexuell njutning. Han svarade kortfattat att det finns människor som sysslar med sådant. Såvitt hon vet har Teet Härm aldrig själv sysslat med något åt det hållet. Han har ingen dragning åt det homosexuella hållet och är definitivt inte sexuellt avvikande.

3. Inlämning av fotografier i makarna Schröders fotoaffär sommaren 1984

Socialstyrelsen åberopar vittnesförhör med Arne och Anita Schröder rörande den film som på sommaren 1984 lämnades in för framkallning i deras fotoaffär för att styrka att filmen visade styckningen av Catrine da Costas kropp och att Thomas Allgén var den som lämnade in filmen för framkallning. Vidare åberopar styrelsen vittnesförhör med Rolf Ruben avseende dennes besök i makarna Schröders fotoaffär den 21 juni 1984 till styrkande av att han därvid iakttagit Thomas Allgén.

Arne Schröder har berättat följande. Han har arbetat med foto sedan 1951. Under åren 1975-1989 hade han butik i Solna. Han specialiserade sig på snabbleverans. 1984 hade affären en normal servicetid på fyra timmar men man kunde ge service på en och en halv till två timmar om det särskilt efterfrågades. Man hade kapacitet att framkalla 150 - 200 rullar om dagen. Vid den aktuella tiden tillbringade han 80 procent av sin arbetstid på försäljningsresor och arbetade i övrigt i laboratoriet när det behövdes.

Den 20 eller den 21 juni 1984, troligtvis på eftermiddagen, uppehöll han sig i laboratoriet som var skilt från

butiken endast med ett skynke när hans hustru kom till honom med film. Hon sade ungefär: Hysch, hysch det är en utredning från patologen - Karolinska - polisen. Du måste själv ordna så att filmen blir framkallad och kopierad, så att ingen annan får se bilderna. Hon nämnde inte vad som fanns på bilderna, som var minst 36 stycken. Han framkallade filmen själv och lämnade den sedan för kopiering till en anställd. Denna började kopiera men sade att hon mätte illa och måste gå och att det var några "jävla bilder på den här rullen". Han övertog arbetet och såg strax att bilderna visade ett uppstyckat lik. En del av bilderna var alltför ljusa.

Det var ett kvinnolik, i det närmaste helt till en början, men han kan inte komma ihåg något huvud. Knäet var väldigt snyggt avskuret. Underdelen av benet låg för sig. Han hade en gång fotograferat en knäoperation på ett sjukhus i Norge och nu fick han en känsla av att benet var avskuret på samma sätt. Det var inte sågatt. Man hade liksom följt kotorna. Kroppens inälvor hade tagits ut. Delarna låg först ordnade men sedan huller om buller. Bilderna visade ett förlopp som förde tankarna till en demonstrationsfilm hur man styckar en gris. Det var åtta, tio kanske tolv delar. Formerna var kvinnliga. Det fanns inga bröst och bukålan var tom. Han kan inte komma ihåg några märken efter misshandel och det fanns inga blåmärken. På någon bild syntes en levande person. Han är inte säker på om han såg ansiktet. Den personen bar en kortärmad grön rock, ett typiskt sjukhusplagg och hade håriga armar. Personen i fråga höll fram vissa delar av den styckade kroppen. Bilderna var tagna i typisk sjukhusmiljö. Det fanns rostfria bänkar utan något bakom. Bänkarna var mycket bredare än diskbänkar och större.

Hans hustru Anita kom in i kopieringsrummet och de tittade båda på bilderna. Hon nämnde att läkaren sagt att det var ett hemligt projekt - det skulle gå dem illa om det kom fram. De tyckte därför det var bäst att hålla tyst. Under tiden som han stod och kopierade kom läkaren - han sade att han var läkare - in i kopieringsrummet och frågade om bilderna var färdiga. Läkaren sade att det var bråttom och kontrollerade om det fanns några extrabilder i papperskorgen. Han stod där i tio till femton minuter. Läkaren frågade Arne Schröder vad denne tyckte om bilderna. Arne Schröder svarade att de var "för djävliga" men "det är väl ditt jobb". Det var full belysning i kopieringsrummet. Läkaren fick med sig samtliga bilder från affären.

Vid kammarrättens förhandling har Arne Schröder pekat ut Thomas Allgén och sagt att han är absolut säker på att Thomas Allgén är mannen som kom in i kopieringsrummet och hämtade bilderna.

Anita Schröder som skötte butiksdelen i fotoaffären har omvitnat följande. Vid lunchtid den aktuella dagen kom det in en man. Han presenterade sig som läkare och obducent från patologen. Han frågade om hon kunde hjälpa honom med att framkalla en eller två rullar på två timmar inför ett stort sammanträde. Han sade att det gällde ett hemligt projekt för polisen och att bara en person från personalen fick göra jobbet. Vidare förklarade han att bilderna visade en obduktion och gällde en utredning av en död. Han sade att de var mycket uppseendeväckande och blodiga och frågade flinande om hon var känslig. Han begärde att hon skulle märka påsarna "EXPRESS". Han nämnde också att han brukade anlita ett annat laboratorium men att det var stängt. Därefter fick han sitt kvitto och gick.

Hon lämnade rullarna till maken och nämnde att det var bråttom. Hon stod i butiken när maken skrek inifrån laboratoriet att hon skulle komma och titta på bilderna.

Vid första anblicken frågade hon om det var från ett slakteri. När hon tittade närmare såg hon att det var en människa med ben och armar, helt uppskuren. På bilderna syntes en stor rostfri bänk. På den låg bland annat ett ben som var avskuret ovanför knäet och ett lår och en arm. Där fanns vätskefyllda skålar i vilka det låg organ. Bålen var avskuren uppe vid halsen. Även bröstet var bortskurna. Hon såg inte huvudet. Det såg ut som det var en ung människa som var smal och hade slät hy. Det fanns inga skador på kroppsdelarna och hon såg inga blåmärken. Hon berättade för maken vad läkaren hade sagt. Hon gick sedan ut i butiken och Arne Schröder fortsatte med kopieringen.

När kunden kom tillbaka bad hon honom sitta ned och vänta några minuter, eftersom bilderna inte var klara. Denne sade att han ville se sina bilder omedelbart och gick snabbt förbi henne in i laboratoriet. Efter ungefär en kvart kom kunden ut med bilderna. Han begärde skrivet kvitto. Hon minns att hon skulle skriva några utländska namn, som hon inte var klar på hur de stavades. När hon frågade svarade kunden att "det skall man väl veta". Han upprepade att hon skulle hålla tyst och inte "babbla" om saken för sina vänner och vänner.

Hon kommer väl ihåg kunden. Han bar glasögon men hade ingen huvudbonad och var något tunnhårig. Vid kammarrättens förhandling har hon pekat ut Thomas Allgén som mannen från butiken.

Rolf Ruben som är pensionerad civiljägmästare har berättat att han var kund i Schröders affär sedan 1976. Han besökte den ett par, tre gånger om året. Han erinrar sig väl ett besök dagen före midsommarafton 1984. Kvällen innan hade han filmat ett barnbarns ettårsdag och filmen hade förargligt nog tagit slut. Han kom in i fotoaffären vid två tredjeden på eftermiddagen för att lämna en film och få en ny. Anita Schröder expedierade honom när han hörde en röst som han kände igen som Arne Schröders som bad hustrun komma ut till utrymmena bakom butiken för att titta på några bilder. Han uppfattade något ord om polisutredning eller något liknande. Han började gå men vände tillbaka när han erinrade sig att han skulle ha en ny film. Han såg då en person som tydligen kommit fram från utrymmena bakom. Han granskade mannen och slogs av tanken att denne inte kunde vara polis i vanlig mening - en sådan skall ju vara minst 180 centimeter lång - utan att han möjligen kunde vara någon sorts utredare. Personen var enkelt och diskret klädd i någon lindblomsgrön, mossgrön, gulgrön eller beige lång jacka, utanpåskjorta eller rock. Han är inte säker på vad. Rolf Ruben, som uppger sig vara van vid att bedöma avstånd och höjder, uppskattade att längden var något över 170 centimeter.

Han har inte tidigare berättat om sina iakttagelser av kunden, eftersom det var först efter förhöret i tingsrätten som han fick syn på Thomas Allgén. Han erfor då en "aha-upplevelse". Detta var ju mannen som han hade stått och granskat i Schröders fotoaffär. Han hade inte tänkt på att de tilltalade var närvarande i rättssalen. Han sade inget i rätten eftersom förhöret var avslutat. Vid kammarrättens förhandling har han pekat ut Thomas Allgén som mannen från affären. Som särskilda kännetecken

som han fäste sig vid har han angett rygglinjen och den spåda kropps-konstitutionen.

Thomas Allgén har förnekat att han varit i Schröders fotoaffär och lämnat in någon film eller hämtat några bilder.

Teet Härm gör gällande att Thomas Allgén, som vid aktuell tid nyligen börjat på Beckomberga sjukhus, svårigen skulle ha haft tid att besöka fotoaffären i Solna. Teet Härm hävdar att avseende inte kan fästas vid makarna Schröders identifiering. Av protokoll från den förundersökning då de hörts framgår att de inte var säkra vid de konfrontationer som gjorts. De lämnar nu också andra uppgifter om bildernas innehåll. Under förundersökningen påstod de till exempel att de sett blåmärken på liket. Nu bestrider de detta.

4. Utredning om Teet Härms och Thomas Allgéns bekantskap med Catrine da Costa och med varandra

Socialstyrelsen gör gällande att klagandena sanningslöst förnekat sin bekantskap med Catrine da Costa. Till styrkande av påståendet åberopar styrelsen förhör med Marianne Seppälä. Till styrkande att Teet Härm var bekant med Catrine da Costa åberopar styrelsen förhör med Marie Rådén och Lena Pettersson.

Marianne Seppälä har berättat följande. Hon var god vän med Catrine da Costa sedan 1976. De umgicks flitigt fram till dess att Catrine da Costa i början på åttiotalet flyttade till Portugal. De gick båda på Malmskillnadsgatan och använde heroin. Vid ett tillfälle, förmodligen 1981, kom Catrine da Costa hem till henne med sin nyfödde son. I

juni 1983 träffades de igen på Karolinska sjukhuset. När de satt på Catrine da Costas rum såg hon att denna hade en mängd valiumtabletter. Då sade Catrine att hon hade kontakt med en läkare som ordnade tabletterna. Catrine berättade att läkaren hade en dotter som hon brukade vara med. Dottern skulle vara jämnårig med Catrines son men Marianne Seppälä är inte säker på detta. Catrine sade att hon såg mycket av sin egen son i dottern.

Hon träffade Catrine da Costa återigen i maj 1984. Då berättade Catrine om läkarna. Catrine mådde väldigt dåligt därför att dottern hade varit närvarande vid ett tillfälle när läkarna varit med Catrine samtidigt och de med varandra. Catrine pratade mycket om dottern. Hon berättade också att hon var lite rädd för en av läkarna eftersom han tagit stryptag på henne när det skulle gå för honom. Catrine sade att en av läkarna bodde i Täby kyrkby. Hon berättade också att de brukade hålla till i något som kallades dödsrummet. Marianne Seppälä har i sin dagbok antecknat "dödsrum va de nu e Bårhus?". Catrine ville inte prata om detta. Hon namngav aldrig läkarna, sade bara "skåningen" om den ene.

Vid kammarrättens förhandling har Marianne Seppälä läst upp sina dagboksanteckningar för tiden den 30 maj till den 4 juni 1983 och den 3 juni till den 8 juni 1984.

Teet Härm har gjort gällande att vid bedömningen av Marianne Seppäläs vittnesmål det måste beaktas att hon stod under åtalshot vid tiden för tingsrättens huvudförhandling och att hon dömdes först i augusti 1988.

Marie Rådén som är polis har berättat följande. Hon känner igen Teet Härm sedan 1980 då hon gick på polisskolan. Hon erinrar sig särskilt en föreläsning han hade om säkra

dödstecken och liknande. Hon var också med på en undervisningsobduktion han hade. När hon senare praktiserade på "Span" åkte hon med två kollegor på Malmskillnadsgatan. Hon såg då Teet Härm där och uttryckte sin förvåning. Kollegorna förklarade att det var allmänt bekant bland poliser att han höll till där. Teet Härm var känd inom polisen, bland annat hade han en artikelserie i polisens tidning. Sedan övergick hon till tunnelbanepolisen. Dess patruller utgick alltid från T-Centralen. Catrine da Costa var en så kallad bag-lady som hade sina tillhörigheter i en av förvaringsboxarna på T-Centralen. Marie Rådén har sett Catrine da Costa mer än tjugo gånger och pratat med henne kanske tio gånger.

En dag under vårvintern 1984 när hon och en manlig kollega åkte på linje 15 steg Teet Härm och Catrine da Costa på vagnen vid Slussen. De två gick in och satte sig tillsammans. De hade ryggen åt färdriktningen, själv stod hon ungefär tre meter därifrån vänd framåt i färdriktningen. Hon minns att de båda bar svarta skinnkläder. Rusningstrafiken hade upphört och det var lite folk i vagnen. Det måste ha varit efter klockan 18 som hon gjorde sin iakttagelse. De båda åkte ett par stationer och klev av vid Zinkensdamm tillsammans. Catrine da Costa tittade aldrig upp. Teet Härm tittade "som under lugg". Hon är absolut säker på identifieringen av de båda.

Lena Pettersson har berättat bl a följande. Från 1974-75 och fram till för två år sedan prostituerade hon sig regelbundet på Malmskillnadsgatan. I slutet av 1983 träffade hon Catrine da Costa där. De brukade sedan prata vid då och då. Samtalen rörde mest kunder och hur mycket pengar de tjänade. Catrine da Costa berättade om en kund, obducenten, som hon tyckte var lite otäck. Varför hon tyckte det vet Lena Pettersson inte. På kvällen före pingstafton

1984 hade hon själv Teet Härm som kund. Han plockade upp henne i sin vita Golf utanför riksbanken och de åkte till Lilljansskogen där de var i fem till sex minuter. Han talskjutsade sedan tillbaka henne till Malmskillnadsgatan. Senare, vid halvtre-tiden på natten, då hon skulle gå hem dök Catrine da Costa upp. Hon verkade rädd. När Catrine da Costa fick syn på en vit Golf gick hon utan att tveka fram och hoppade in i den. Lena Pettersson tyckte att hon kände igen bilen som den hon åkt i några timmar tidigare. Föraren syntes bara som en skugga. Hon är säker på att detta var den 8 juni 1984, eftersom hon noterade händelsen i en bok som hon förde. Den har dock förkommit. Catrine da Costa hade visserligen inte beskrivit obducenten men några dagar efter händelsen började Lena Pettersson fundera på om det inte var den man som kört henne i den vita Golfen ut i Lilljansskogen.

Någon gång i december 1984 kom Teet Härm fram till henne när hon stod i korsningen Artillerigatan - Östermalmsgatan. Han sade att hemska saker skulle hända henne om hon kom upp till rätttegången. Det var ett otäckt hot. Hon använde inte andra droger men en del ansåg att hon drack för mycket under aktuell tid. Hon har inte berättat sin historia tidigare, eftersom hon inte litade på polisen.

Beträffande bekantskapen mellan Teet Härm och Thomas Allgén har uppgifter lämnats av i första hand klagandena, Christina Andersson och Claes-Göran Lönnroth.

Teet Härm har uppgivit att han träffade Thomas Allgén första gången under våren 1981 på Södersjukhuset. Thomas Allgén var kandidat och praktiserade på en avdelning där han själv gjorde AT-tjänstgöring. När praktiktiden var slut bjöd han som en avslutning hem Thomas Allgén på en kopp te. Nästa gång han träffade Thomas Allgén var en ren

tillfällighet. Det var under 1982 då han och Jovan Rajs besökte en lunchrestaurang där Thomas Allgén satt. Under sommaren 1982 blev han uppringd av Thomas Allgén på rättsläkarstationen. Denne ville ha vissa uppgifter för att kunna upprätta ett dödsbevis. Han kunde inte svara omedelbart så därför hördes de av en vecka senare. Under senare hälften av 1982 blev han och Margaretha Eriksson hembjudna till makarna Allgén på middag. Han erinrar sig att Christina Allgén var gravid. Det var enda gången han kom att träffa henne. Sista gången han kom i kontakt med Thomas Allgén var i november 1982 då denne fullgjorde en kurs i rättsmedicin. Thomas Allgén hade missat en obduktion och av snällhet lät Teet Härm honom vara med på en undervisningsobduktion så att kursobligatoriet blev uppfyllt. Efter detta har han inte haft någon kontakt med Thomas Allgén. Han hade inte sådana förbindelser med Thomas Allgén att det fanns anledning att gratulera makarna Allgén när de fick barn och före 1987 kände han inte till att barnet var en flicka.

Thomas Allgén har lämnat uppgifter som i huvudsak överensstämmer med Teet Härms och tillagt bland annat följande. Den middag som Teet Härm berättat om tog bara en till en och en halv timme. Han minns inte vad man pratade om men de två paren hade ingen intressegemenskap. Christina Anderssons påstående att han skulle ha frågat om Teet Härm gjort några närmanden mot henne är osannolikt. När han senare arbetade vid Sabbatsbergs sjukhus hade han ingen kontakt med Teet Härm. Han vet inte om han hade dennes telefonnummer på sin anslagstavla men han hade ingen anledning till det, eftersom han hade telefonkatalog. Hemma pratade han inte så mycket om Teet Härm men Christina Andersson fick ändå information om Teet Härm från bland annat hans studiekamrater. Teet Härm har aldrig frågat om han ville delta i forskning angående prostituerade.

Christina Andersson har uppgett bland annat följande. Från början av sommaren 1981 och fram till våren 1982 pratade Thomas Allgén intensivt och engagerat om en - som hon trodde - äldre läkare på Södersjukhuset som tagit sig an honom. Thomas namngav honom inte. Så småningom fick hon klart för sig att han hette Teet Härm. Thomas lät henne förstå att det var fråga om ett handledarförhållande. Hon förstod att Thomas beundrade Teet Härm som var kunnig och ansedd i sina kretsar. Thomas berättade om vad Teet Härm hade för intressen. Han brukade vara på Malmskillnadsgatan och titta på prostituerade. Thomas gav henne den bilden av Teet Härm att denne försökte hjälpa till och att hans närvaro på Malmskillnadsgatan var kopplad till hans arbete. Hon måste då ha vetat om att Teet Härm var knuten till rättsmedicinska institutionen. Vid ett tillfälle ringde en studiekamrat till Thomas, Claes-Göran Lönnroth, och bad Thomas förmedla en kontakt med Teet Härm. Kamratens mor hade avlidit och han ville att Teet Härm skulle obducera henne. Några gånger och i samband med Teet Härm pratade Thomas om snaror och om hängning som sexuellt njutningsmedel. Hon hade aldrig uppfattningen att det var fråga om några praktiska experiment.

När Thomas föreslog att man skulle bjuda hem Teet Härm och hans fästmö tyckte hon det var trevligt. Till middagsbjudningen, som ägde rum den 24 juli 1982 kom gästerna vid normal middagstid, någon gång mellan sex och sju. Hon reagerade då hon fick se fästmöns klädsel med bland annat svarta strumpor, mycket högklackade skor och genomskinlig blus. Fästmön var väldigt ung, 19 - 20 år, och hon fundrade på hur mycket Teet Härm påverkat klädvalet. Teet Härm gav ett lugnt, auktoritativt och lite kyligt intryck. Hon uppfattade stämningen som lite stel och trevande. Gästerna bröt upp redan vid tiotiden. Sedan de gått frågade Thomas

pingsten 1984 samt iakttagelser på och invid rättsläkarstationen samma tid

om Teet Härm gjort några närmanden mot henne. Hon tyckte det var en underlig fråga. När hon undrade varför maken frågade svarade han att det var med tanke på hur fästmön var klädd.

I november 1982 närvarade Thomas vid en extra obduktion med Teet Härm. Under första halvåret 1983 hade de då och då Thomas studiekamrater hemma. Det pratades då om Teet Härm och videovåldsfilmerna. Hon ville inte lyssna på detta prat. Under hösten 1983 sade sig Thomas konsultera Teet Härm i frågor rörande klinisk kemi. Hon tyckte att han kunde ha vänt sig till sin pappa i stället, eftersom det var dennes specialområde. Thomas var vid den här tiden på Sabbatsbergs sjukhus. När hon och Karin besökte honom där lade hon märke till att Thomas hade en anslagstavla på vilken det fanns en telefonlista. På listan såg hon två för hand skrivna telefonnummer till Teet Härm varav ett med riktnummer. Hon tyckte det var konstigt att Thomas hade Teet Härms telefonnummer hem.

Claes-Göran Lönnroth har i huvudsak berättat följande. Hans mors sjukdom blev aldrig klart diagnostiserad. Efter hennes död ringde han till rättsläkarstationen för att inför obduktionen framföra de tankar han hade kring moderns sjukdom till den som skulle förrätta obduktionen. På rättsläkarstationen sade man att vederbörande obducent skulle kontakta honom. Någon dag senare ringde denne, som visade sig vara Teet Härm. Obduktionen var då redan utförd. Senare berättade han för Thomas Allgén i dennes bostad hur han hade fått kontakt med Teet Härm vars namn han känt till tidigare.

Thomas Allgén har berättat att han i juni 1984 hade jour. 5. Teet Härms och Thomas Allgéns förehavanden under pingsten 1984 samt iakttagelser på och invid rättsläkarstationen samma tid

Teet Härm har berättat att han och Margaretha Eriksson på våren 1984 arbetade hårt med att bygga sitt hus i Täby kyrkby. Den 8 juni tippades 50 kubikmeter fyllnadsjord på tomten. Grovplaneringen skulle vara klar till besiktningen den 14 i den följande veckan. På pingstaftonen, den 9 juni, köpte han och fästmön krukor. Efter att ha besökt rättsläkarstationen för att se till råtorna i ett projekt som han hade tillsammans med Jovan Rajs åkte han och Margaretha Eriksson till en kinarestaurang på Rörstrandsgatan. De åkte sedan tillbaka till Täby kyrkby där de tillbringade kvällen hos grannar. Man tittade på TV-serien Macahan. Natten tillbringade de i villan. Pingstdagen steg han upp sent - när han är ledig kommer han sällan upp före kl 10 - och arbetade sedan tillsammans med Margaretha Eriksson på tomten. En granne hjälpte också till. Hans mor kom på besök och han minns att hon hade ett batikarbete med sig. Han och fästmön var hemma hela kvällen. Även på annandagen steg han upp sent och fortsatte arbetet på tomten. Han tillverkade några trätrappor som skulle finnas där endast över besiktningen. Han irriterades över detta onödiga arbete. Hans mor kom på besök även denna dag, nu med en skottkärra. På kvällen var han och fästmön hos grannar och såg ett följande avsnitt av Macahan. Han kan inte erinra sig att han denna dag besökte rättsläkarstationen, men kan inte heller utesluta det. Han har vid något tillfälle träffat makarna Rajs utanför rättsläkarstationen men han vet inte säkert när. De följande två vardagarna arbetade han heltid i vanlig ordning. Den 14 juni tog han ledigt halva dagen för att vara med om besiktningen. Denna firades sedan med en middag i stan tillsammans med Margaretha Eriksson.

Thomas Allgén har berättat att han i juni 1984 hade jourberedskap mellan 17.00 och 8.00. Han skulle kunna inställa

sig inom två timmar. Under pingstaftonen deltog han i förberedelser för hustruns 30-årsdag som skulle firas dagen därpå. I övrigt minns han inget särskilt av den dagen. Gästerna kom på pingstdagens eftermiddag. De flesta gick hem någon gång strax före midnatt. En kärntrupp begav sig till Strand hotell. På vägen dit tog de "ett järn" på en segelbåt som låg i Nybroviken. Han minns vidare att han från Strand ringde till sin avdelning. På annandagen sov han antagligen ganska länge. Hans föräldrar skulle komma på besök och äta middag, troligen mellan fyra och halv fem, eftersom de ofta kom tidigt. Han minns inget speciellt av den dagen men han kan ha gått ut på eftermiddagen, till exempel för att handla. Han har vid ett tillfälle besökt Hagaparken i sällskap med Karin, men vädret var då soligt och varmt. Det var absolut inte under pingsthelgen 1984. Han hade vid denna tidpunkt ingen bil.

På Teet Härms begäran har i denna del vittnesförhör hållits med hans mor, Irène Härm. Hon har berättat att hon besökte sin son i Täby såväl på pingstdagen som annandag pingst. På annandagen lämnade hon sitt hem troligen vid niotiden på förmiddagen, åkte förbi sitt lantställe och hämtade en skottkärra och kom till sonen senast vid tolvtiden. Han och Margaretha Eriksson var ute på tomten när hon kom fram. Hon var kvar till någon gång mellan fyra och halvfem på eftermiddagen.

Christina Andersson har i detta sammanhang omvitnat följande. På pingstaftonens eftermiddag sjöng hon med sin kör på ett bröllop. Hennes far kom till Stockholm den dagen. Han fann makarnas lägenhet tom när han kom dit på eftermiddagen så Thomas och Karin måste ha varit ute då. Hon var inte med på bröllopfesten men gick på en tillställning hos någon annan. När hon ringde hem på kvällen var Karin mycket ledsen och ville att mamma skulle komma hem.

Hon frågade Thomas vad det var med henne och han svarade att "sådär är hon väl alltid när du är borta". När hon kommit hem och börjat ordna för den följande dagens fest vaknade Karin och betedde sig på ett sätt som fått henne att tro att dottern fått en chock just den kvällen. Dagen efter firades hennes 30-årsdag i hemmet. Hon erinrar sig att de i samband med att de gick till Strand var ombord på en segelbåt. Hon och maken kom hem vid ett-tiden på natten, kanske något senare. Annandagens morgon ägnade hon åt att städa efter festen. Hon har en minnesbild av att Thomas och Karin skulle iväg ut. Hon funderade på om de skulle ha mat innan de gick men eftersom det var långt före lunchtid brydde hon sig inte om det. Hon minns inte exakt hur länge de var ute. Thomas föräldrar skulle komma på middag och dessa brukade komma vid sextiden. Hon minns att hon tänkte att det var då sjutton att han inte kan komma hem i så god tid att hon kunde få någon hjälp. Hon minns inte om Thomas sade var de hade varit.

Socialstyrelsen åberopar i denna del vittnesförhör med Ingeborg Olsson, Ingrid Lundgren, Jovan Rajs, Dina Rajs, Bengt Werner och Åke Fredriksson. De två männen fanns inte med på samma video. Vid den muntliga förhandlingen Ingeborg Olsson har berättat följande. Hon brukar rasta sin hund på Karolinska institutets område. Den aktuella dagen lämnade hon sitt hem vid Torsplan någon gång mellan nio och halv elva. När hon kom upp för en trappa på området såg hon på tjugo meters avstånd två män med en barnvagn. Den ene mannen pekade mot henne och de stannade upp och tittade på henne. Hon fick intrycket att de nästan ville backa, de hejdade sig lite för länge för att det skulle vara normalt. Hon kopplade sin hund och gick fram mot en rondell. Männens gick förbi och barnet som satt i barnvagnen i körriktningen pekade på hunden. De befann sig då på tio till femton meters avstånd. Det var en vanlig

barnvagn, av den typen som går att fälla ned så att barnet kan ligga. Barnvagnen var grå eller grå-blå. Barnet lyftes ur vagnen och hon såg sällskapet gå in i anatomibygnaden. Barnet kunde gå självt. Den ene mannen hade en ljus jacka av en modell som var mycket populär just då - en poplin-jacka med stickad resår i midjan. Den andre var mörkare klädd. Hon såg inga andra människor och det fanns inte någon bil där den dagen. När hon stod på trappan låg denna i skuggan medan de båda männen stod i solskenet. Det blev sämre väder på eftermiddagen och hon avstod från att gå ut då som hon hade tänkt.

Hon är säker på att händelsen inträffade annandag pingst. Det var under pingsten och följande dag var arbetsdag. På eftermiddagen fick hon besök av sin yngste sons dåvarande fästmö som var medicine studerande. Hon talade med denna om sin undran över att barnet gick in i den byggnaden en helgdag. Fästmön trodde att det kanske var två forskare som skulle förbereda nästa dags arbete.

Hon fick sedermera vara med om videokonfrontationer i polishuset. Hon pekade då ut männen. De två männen fanns inte med på samma video. Vid den muntliga förhandlingen har Ingeborg Olsson pekat ut Thomas Allgén som mannen som körde barnvagnen och Teet Härm som den andre mannen.

I anslutning till Ingeborg Olssons vittnesmål åberopar socialstyrelsen uppgifter från SMHI angående vädret på förmiddagen annandag pingst 1984. Av uppgifterna, som avser förhållandena vid Bromma flygplats, framgår att det mellan kl 8 och 9 var soligt 70 procent av tiden, mellan kl 9 och 10 soligt 40 procent av tiden, mellan kl 10 och 11 soligt 80 procent av tiden samt mellan kl 11 och 12 ingen sol.

Ingrid Lundgren har i sitt vittnesmål berättat att hon på annandag pingst 1984 sett två män med en barnvagn gå in på rättsläkarstationen. Hon har vid förhöret pekat ut männen som Thomas Allgén och Teet Härm. Denne gjorde där, men i

Om sina iakttagelser på rättsläkarstationen annandag pingst 1984 har Jovan Rajs omvittnat följande. Inför pingsten hade han sagt till Teet Härm att han på pingst-dagen och annandagen själv skulle se till råttorna i hans och Teet Härms projekt. På annandagen åkte han och hans hustru Dina till Södertälje för att besöka några vänner. På vägen dit stannade de till vid rättsläkarstationen. Han gick in i djurrummet och såg till råttorna. När han kom ut därifrån stod hans hustru och pratade med Teet Härm. Han kommer ihåg att han blev lite irriterad för att denne var där. Han hade ju själv åtagit sig att se till djuren för att medarbetaren skulle slippa. Hela sällskapet gick till hans arbetsrum där han plockade lite i några papper. När han och hustrun lämnade rättsläkarstationen följde Teet Härm dem till entrédörren. Detta var någon gång mitt på dagen, mellan kl 11.30 och 13.00. De skulle komma till vännerna efter lunch. De brukade komma dit mellan kl 13.30 och 14.00. - Han är säker på dagen, eftersom han dagen före hade skjutsat sin dotter, som skulle till Rhodos, till Hagaterminalen. Hon har det antecknat i sin dagbok. Efter helgen frågade Åke Fredriksson om det hade företagits någon extra obduktion under helgen.

Dina Rajs har berättat följande. Annandag pingst 1984 skulle hon och hennes man besöka en faster eller några goda vänner i Södertälje. På vägen dit stannade de till vid rättsläkarstationen, eftersom hennes man var rädd att ingen annan såg till försöksdjuren. De kan ha kommit dit någon gång mellan kl 11.30 och 13.30. Hon väntade utanför

djurrummet när hennes man gick in dit. Hon hade just ropat in till sin man och frågat om någon råttor hade dött när hon hörde någon säga "hej". Det var Teet Härm. Hon minns att maken frågade Teet Härm vad denne gjorde där, men i övrigt minns hon inget av vad man pratade om. De tre gick sedan till makens arbetsrum. Hon och Teet Härm stod utanför, i korridoren. Han följde dem sedan ut till institutets huvudentré. Han var fritidsklädd. Han hade mörkblå eller svart skjorta och mörka byxor. Hon hade inget intryck av att han ville gömma sig.

Bengt Werner som arbetade på rättsläkarstationen mellan 1966 och 1989 har berättat följande. I hans arbetsuppgifter ingick bland annat att se till försöksdjuren. Burarna rengjordes alltid måndagar, onsdagar och fredagar oavsett om det var vardag eller helgdag. Den aktuella måndagen var han där. Han reste hemifrån Hallonbergen som han brukade med buss mellan kl 8.30 och 9.00. I källarvåningen såg han dörren till djurrummet öppnas och Teet Härm komma ut därifrån. Han blev förvånad över att se Teet Härm där en helgdag. På fråga vad Teet Härm gjorde där verkade denne bli störd och pratade om sina råttor. Obducenten som var ombytt till arbetskläder gick sedan till sitt arbetsrum. Sammanträffandet kan ha skett mellan halvniö och halvtio. Under förhöret vid den muntliga förhandlingen har Bengt Werner konfronterats med uppgiften att han i ett polisförhör skall ha sagt att Teet Härm var fritidsklädd vid deras sammanträffande. Han har vidhållit de uppgifter som här antecknats.

Åke Fredriksson har berättat följande. Han arbetade som obduktionstekniker mellan 1971 och 1989. Han har tidigare nämnt att obduktionssalen vid något tillfälle använts av

någon annan. Man vet ju hur det ser ut på ens egen arbetsplats och man märker vid återkomsten om det inte ser ut som det gjorde när man lämnade platsen. Han kunde dra slutsatsen att salen använts, eftersom man när man arbetar på ett visst sätt ser om det blir förändringar. Det finns sätt varpå man tvättar av borden som lämnar vissa spår. Man ser om det är sköljt eller inte, om där finns vatten eller inte. I dag kan han inte säkert säga att det var under pingsthelgen. Men efteråt kom man på arbetsplatsen att prata om händelsen och då var det andra som erinrade sig att han hade frågat om det varit någon där under helgen. Han hade fått ett nekande svar på sin fråga.

6. Utredning om vad Karin Allgén kan ha upplevt
Socialstyrelsen åberopar psykologen Margaretha Erixons och psykiatern Frank Lindblads yttrande till polismyndigheten i Stockholm den 27 januari 1986 angående Karin Allgén till styrkande av att Karin varit utsatt och/eller bevittnat mycket skrämmande upplevelser av för vuxna sexuell eller aggressiv karaktär, som till exempel bevittnandet av styckandet av en människokropp. Styrelsen åberopar förhör med Margaretha Erixon och Frank Lindblad rörande deras undersökning av Karin och granskning av Christina Anderssons berättelse till styrkande av att Karin bevittnat styckningen av en kvinnokropp. Vidare åberopar styrelsen förhör med Christina Andersson angående vad Karin uppgivit till styrkande av att hon närvarit vid styckningen samt förhör med Majvor Sundvik till styrkande av att Karin reagerade med hysterisk rädsla för att bli fotograferad på sitt daghem och för en hantverkare som skulle utföra arbete med en bormaskin.

Teet Härm åberopar ett av leg läkaren Olle Naglo den 12 februari 1985 utfärdat intyg samt förhör med denne till styrkande av att Karin inte företett någon skada alls i motsats till vad Christina Andersson påstått. Teet Härm åberopar ett avsnitt av en häktningspromemoria till styrkande av att åklagaren manipulerat domstolen inför häktningsförhandlingarna med förvrängda uppgifter. Vidare åberopar Teet Härm förhör med med dr Lars-Göran Allgén med vars vittnesmål jämfört med Olle Naglos uppgifter avses styrkas att Karin Allgén inte manipulerats av annan person. Klagandena åberopar boken Tomtar till styrkande av att vissa påstådda utsagor av Karin mycket väl kan ha sitt ursprung i läsningen av densamma.

I februari 1991 begärde Teet Härm att kammarrätten måtte förordna Astrid Holgerson som offentlig sakkunnig till bedömning av tillförlitligheten av Karin Allgéns påstådda utsagor. Socialstyrelsen framförde den uppfattningen att erforderlig sakkunskap redan förelåg för bedömningen av tillförlitligheten i bevisningen. Skulle kammarrätten ändå överväga ett sakkunnigförordnande ifrågasatte styrelsen det lämpliga i att förordna Astrid Holgerson. Styrelsen åberopade offentliga uttalanden som hon gjort i det här sammanhanget jämfört med de jävsregler som gäller för förordnad sakkunnig. I ett beslut som meddelades den 18 februari 1991 och som redovisar rättens ställningstagande till de väckta frågorna förordnade kammarrätten Astrid Holgerson och Birgit Hellbom att som sakkunniga utreda uppkomstbetingelserna för och tillförlitligheten av de uppgifter som föreligger i målet rörande Karin Allgéns påståenden. De sakkunniga har avgivit skriftligt utlåtande och hörts vid kammarrättens förhandling.

Bakgrunden till utredningen i denna del är i korthet följande. Under våren 1985 pågick vid polisen i Stockholm en utredning angående misstanke att Thomas Allgén utsatt sin dotter för sexuellt övergrepp. Så småningom började Christina Andersson lämna uppgifter om vad dottern berättade som kom att intressera den grupp vid polisen som utredde Catrine da Costas död. I november 1985 vände sig polisen till Frank Lindblad och Margaretha Erixon med frågan huruvida Karin kunde ha - för att använda utlåtandets uttryckssätt - varit vittne till ett styckmord.

Frank Lindblad är numera överläkare och klinikchef vid barn- och ungdomspsykiatriska kliniken på Huddinge sjukhus. Han har erfarenhet av ett hundratal utredningar avseende övergrepp på barn. Vid tiden för utlåtandet, då både han och Margaretha Erixon var verksamma vid barn- och ungdomspsykiatriska kliniken vid S:t Görans sjukhus, hade han ett femtontal sådana bakom sig. Han har erfarenhet av såväl barn- som vuxenpsykiatri. Margaretha Erixon är legitimerad psykolog och har arbetat i yrket sedan 1966. Under 1980-talet deltog hon i ett arbetslag som arbetade med barn som utsatts för traumatiska händelser såsom misshandel och sexuella övergrepp. Hon har deltagit i det projekt vars resultat redovisades i Frank Lindblads avhandling.

I det till polismyndigheten i Stockholm avgivna utlåtandet talas inledningsvis om vilket material som varit tillgängligt. Det rör sig om material från en poliklinisk utredning av Karin vid barnpsykiatriska kliniken på S:t Görans sjukhus årsskiftet 1984-85, två utredningar av mor och dotter på familjevedelningen vid barnpsykiatriska kliniken på Karolinska sjukhuset under 1985 samt de nämnda polisförhören. Vidare antecknas det att utredarna sammanträffat med personal från polis- och åklagarmyndigheter samt Jovan

rial. Utsagorna består av 23 dialoger hämtade från polisförhören eller från uppgifter som Christina Andersson

Rajs, att Margaretha Erixon träffat Karin sammanlagt tio gånger i två olika perioder samt att Frank Lindblad under hösten 1985 haft flera samtal med modern enskilt. Utlåtandet har fem huvudrubriker: A. Frågeställningar kring vid tolkningen av materialet, B. Tillgänglig information från Karin, C. Speciella utredningsmoment, D. Sammanfattning och E. Bedömning.

Under A ställer och besvarar utredarna fyra frågor med utgångspunkt i uppgifterna från polisförhören. Man frågar sig först om dialogerna kan vara medvetet konstruerade av modern. Denna fråga besvaras nekande med hänvisning till att dialogerna är väl förenliga med den bild utredarna har av Karin från sina direktobservationer och till det sätt på vilket modern återberättat dialogerna för utredarna. Nästa fråga är om modern omedvetet fantiserat om dialogerna. Denna hypotes förkastas med motiveringen att inget i utredningen framkommit som talar för att modern skulle vara sinnessjuk. Den tredje frågan är om modern mer eller mindre medvetet skulle framtvunga dialogerna och bidra till att dottern blev fixerad kring dessa aktuella temata. Utredarna har inte kunnat finna något stöd för denna hypotes och förkastar också denna. Slutligen frågar sig utredarna i denna del om Karin är så psykiskt störd att berättelserna är att betrakta som psykiatriska symptom. Denna hypotes förkastas med hänvisning till att utredningen visar att Karin, till skillnad från vad som var fallet ett år tidigare, vid tiden för utlåtandet är en normalt utvecklad flicka.

Avsnitt B innehåller information från Karin av tre slag: Utsagor som refererats av modern eller i enstaka fall av annan person, lekar som initierats av Karin och beskrivits av modern eller annan person samt psykologutredningsmaterial. Utsagorna består av 23 dialoger hämtade från polisförhören eller från uppgifter som Christina Andersson

lämnat till sjukhuset. Det är enligt modern förkortade dialoger som återges och utredarna har också gjort en viss komprimering. Därpå följer åtta exempel med lekar. Exemplet är hämtade från polisförhör och från iakttagelser vid de tidigare utredningarna på Karolinska och S:t Göran. Psykologutredningen är en sammanfattning av Margaretha Erixons observationer under november och december 1985. Inledningsvis talas det om att Karin visar goda verbala och intellektuella resurser och att hon inte visar några tecken på beteendevikelser eller psykiska symptom. Därefter återges vad som hänt vid fyra observationstillfällen.

De speciella utredningsmomenten i avsnitt C består av en biltur förbi Teet Härms hus och ett besök på rättsläkarstationen. Vid bilturen visade Karin ingen reaktion. Utredarna antecknar att momentet varken talar för eller emot att Karin tidigare varit där. Från besöket på rättsläkarstationen antecknas det att Karins reaktioner kan beskrivas som en tillkämpad oberördhet gränsande till uppspeltighet och skulle psykologiskt kunna uppfattas som en försvarshållning mot att våga berätta eller minnas. Dagen efter försöker Frank Lindblad tala med Karin om besöket. Hon värjer sig, kastar klotsar på honom och verkar starkt berörd. Utredarna antecknar att framförallt Karins reaktioner dagen efter besöket talar för att hon förknippar det med obehag, vilket är svårt att förstå utifrån det aktuella besöket i sig. Snarare kan hennes reaktion tala för att hon förknippar denna plats med tidigare obehagliga upplevelser. Besöket talar inte mot att hon varit där tidigare.

I avsnitt D görs sammanfattningar i sex stycken. Av dessa antecknas här följande. Uppgifterna från modern, observationerna av Karin och den barnpsykiatriska utredningen i

övrigt är väl förenliga med varandra. Det finns många för ett friskt barn i denna ålder (egentligen dessa åldrar) mycket ovanliga associationer till användandet av verktyg (borr, såg, tång, skruvmejsel) mot en människokropp. Det finns likaså anmärkningsvärda associationer till våldsamma handlingar mot en människokropp (ta bort huvud, pappa dödar, Tet klipper barn, skära upp små barn, tanten blev ramos, peta ut ögon, äta ögon, pappa tog bort bröstet, pappa tog bort tantens clitoris). Vidare antecknar utredarna bland annat att det också finns exempel på sexuella associationer, att Karin i sina utsagor gällande sexualitet och aggressivitet så gott som uteslutande associerar till pappa och till "Tomt-Tet" (i den mån hon anger en bestämd person) samt att fotografering finns kopplad till flera av dessa sekvenser.

Från avsnitt E Bedömning återges här de två första styckena i deras helhet.

"- Den rimligaste allmänna tolkning som vi har kommit fram till är att Karin varit utsatt för och/eller bevittnat mycket skrämmande upplevelser av för vuxna sexuell eller aggressiv karaktär. Av de uppgifter vi har fått om Karin finns inget i hennes uppväxt som rimligen skulle kunna utgöra sådana skrämmande upplevelser. Vi ser det som helt orimligt att dessa lekar och dessa mycket specifika utsagor kring sexualitet och aggressivitet skulle kunna komma ur ett barns fria fantasivärld.

- Bevittnandet, vid 1 1/2 års ålder, av styckandet av en människokropp skulle kunna vara en sådan skrämmande upplevelse och skulle kunna vara en rimlig bakgrund till mycket av vad Karin förmedlar. Det tycks dock inte som om detta skulle "förklara" hela materialet utan flera exempel pekar också på att Karin varit utsatt för sexuella övergrepp."

I detta avsnitt tar utredarna även upp två alternativa hypoteser. Den ena är att Karin skulle ha tvingats vara med i "lekar" där vuxna talat med henne om sexuella och aggressiva företeelser av beskrivet slag, den andra att Karin skulle ha tagit förebilderna från TV eller film. Båda hypoteserna förkastas. Möjligt är dock, antecknar utredarna, att Karin sett videofilmer i samband med andra skrämmande upplevelser.

Astrid Holgerson är filosofie doktor och sedan 1984 föreståndare för vittnespsykologiska forskningslaboratoriet. Hennes avhandling behandlade vittnespsykologiska metodfrågor. Birgit Hellbom, som är filosofie licentiat och legitimerad psykolog, har gjort ett hundratal utredningar av aktuellt slag.

Astrid Holgersons och Birgit Hellboms utlåtande innehåller två huvudavsnitt. I det ena granskar och analyserar Astrid Holgerson Margaretha Erixons och Frank Lindblads utredning med tonvikt på metodfrågor och teoretisk bakgrund. I det andra söker Birgit Hellbom klarlägga uppkomstbetingelserna för mammans ursprungliga utsagor om Karins uppgifter och för utvecklingen av dessa utsagor och uppgifter.

Frank Lindblads och Margaretha Erixons utlåtande och förhör med dem åberopades i tingsrätten. Astrid Holgerson går först igenom det skriftliga utlåtandet. Hon är kritisk på flera punkter. Här kan sålunda nämnas att hon anser de alternativa hypoteserna alltför lättvindigt avfärdade, att urvalet av utsagor och lekar skett på ett tendentiöst sätt och att komprimeringar av utsagorna gjorts på ett sätt som förvanskat dessa. Hon kritiserar även tolkningen av vissa

styckning. Här tas beaktning Christina Anderssons utgångspunkt i samtalet, nämligen att få fram uppgifter som styrker vittnes misstankar och hennes övertygelse kan den

utredningsmoment, till exempel besöket på rättsläkarstationen. Sammanfattningsvis säger hon i denna del att utlåtandet tydligt avspeglar att de sakkunniga sökt bekräftelse på sin och polisens uppfattning att Karin bevittnat ett styckmord och att någon systematisk undersökning och prövning av fallet aldrig har företagits. Utlåtandet redovisar inget entydigt och tillförlitligt underlag för de sakkunnigas slutsatser.

Astrid Holgerson går därefter igenom förhören i tingsrätten med framförallt Frank Lindblad. Sammanfattningsvis säger hon att de sakkunniga i detta fall visat att de inte förfogar över någon för rättsliga sammanhang tillräckligt säker metod att pröva tillförlitligheten i barns uppgifter. De har i efterhand använt metodresonemang, lånade från litteraturen, vilka emellertid ej är applicerbara eller saknar relevans för det föreliggande utredningsuppdraget. Genom sitt okritiska förhållningssätt till mammans uppgifter har de med status av sakkunniga kommit att befästa mammans utsagor om Karins "berättelser".

Birgit Hellbom anför sammanfattningsvis följande. När det gäller antagandet att de av Karins uppgifter som mamman givit såväl under förundersökningen som vid huvudförhandlingarna angående Karins närvaro vid styckandet av en kvinnokropp, det inte har varit möjligt att finna något rimligt stöd för hypotesen att den bakomliggande verkligheten skulle ha varit denna. I stället har det visat sig att uppkomstbetingelserna för dessa uppgifter är starkt knutna till mammans frågor och att de berättelser Christina Andersson framfört är filtrerade och tolkade genom hennes fasta övertygelse, att dottern varit vittne till en styckning. När man beaktar Christina Anderssons utgångspunkt i samtalen, nämligen att få fram uppgifter som styrker hennes misstankar och hennes övertygelser kan den

lilla flickans svar inte användas som tillförlitliga hörsägenbevis i en rättslig prövning.

Frank Lindblad har vid kammarrättens förhandling givit en utförlig bild av det underlag som utnyttjats och arbetsmetod. Han har sagt att han i sitt arbete inte använder sig av trovärdighetsbedömningar utan av rimlighetsbedömningar. Dessa rimlighetsbedömningar görs - starkt förenklat uttryckt - på följande sätt. Ett barns beteende såsom att rädsla, associationer, uttalanden och signaler observeras i olika omgångar. Registreras avvikelser från det som är normalt för ett barn i aktuell ålder och miljö söker man möjliga förklaringar. Dessa används sedan för att sätta upp temata som inplaceras i sådana hypoteser som kan tänkas förklara de registrerade avvikelserna. Därefter provas dessas rimlighet. Utlåtandet utmynnar i en rimlighetsbedömning. Denna utgör dock inte någon bevisprövning. Det är domstolarnas sak. Uppdraget avsåg frågan om Karin "kan ha varit vittne till ett styckmord". Inte om hon har varit vittne till ett sådant.

Margaretha Erixon har vid den muntliga förhandlingen utförligt redovisat sina kontakter med Karin och de iakttagelser hon gjort av Karins beteende. Hon noterade i november 1984 flera avvikelser från vad som är normalt för ett barn i Karins ålder. Karin såg gammal ut på ögonen. Hon onanerade kraftigt i Margaretha Erixons närvaro och reagerade vid vissa delar av undersökningen häftigt.

Astrid Holgerson har vid förhöret med henne inledningsvis redogjort för den utsagepsykologiska realitetsanalysen. Hon har - här återgivet starkt förenklat - beskrivit bland annat hur en utsaga, barns eller vuxens, påverkas av skilda påverkansfaktorer och felkällor. Dessa kan hänföra sig till iakttagelsen av den ursprungliga händelsen och

dess tolkning (t ex iakttagarens fysiska förutsättningar, tidigare erfarenheter och relationen till inblandade personer). De kan även avse förvaringen i minnet (t ex tidglömska och tillkommande information). Andra felkällor kan uppstå vid återberättandet av vad man minns av den ursprungliga händelsen (t ex ledande frågor och utfrågarens förväntningar). Vid domstolsförhör förekommer bland andra samma påverkansfaktorer som vid tidigare återberättande. Astrid Holgerson har om arbetssättet framhållit att vittnespsykologen prövar hela den bakomliggande verkligheten. Frank Lindblads och Margaretha Erixons skriftliga utlåtande har granskats av henne och Birgit Hellbom på samma sätt som ett vittnesmål med det av dem redovisade resultatet. Astrid Holgerson har särskilt framhållit att det granskade utlåtandet uttryckligen bygger på en helhetsbedömning och att stora risker är förenade med en sådan bedömning i sammanhang av detta slag - något som professor Arne Trankell tidigare påvisat.

Lars-Sören Allgén som är Karin's farfar har omvitnat att Astrid Holgerson och Birgit Hellbom har därefter uppehållit sig vid det egna utlåtandet.

Christina Andersson har uppgivit att hon på lösa lappar antecknade vad Karin sade. Hon ringde sedan polisens förhørsledare och berättade vad det stod på dem. Våren 1985 började hon föra anteckningar på eget initiativ. Då skedde detta sporadiskt. Från början av hösten 1985 och de följande fyra till fem månaderna antecknade hon intensivt. Förutom några anteckningar som hon lämnat till polisen har hon behållit lapparna. Varken åklagare eller annan utredare har begärt att få granska dem.

Majvor Sundvik som hade hand om Karin vid inskolningen på daghemmet som Karin började på hösten 1984 har omvitnat bland annat att Karin blev mycket rädd vid två tillfällen.

Det ena tillfället var när det skulle tas ett gruppfoto på daghemmet. Det andra tillfället var när en hantverkare med en bormaskin skulle utföra något arbete på daghemmet. Hon erinrar sig att Karins reaktioner vid det andra tillfället var så starka att saken diskuterades i personalgruppen.

Barnläkaren Olle Naglo har i sitt intyg avslutningsvis antecknat att han meddelat modern att han inte kunde finna några tecken på våld mot flickans underliv. Vid förhöret med honom har han fått ta del av den av Teet Härm åberopade häktningspromemorian vari antecknats: "Doktor Naglo förklarar i sitt utlåtande att "klitoris är stor" men finner inga andra yttre tecken på våld mot flickans underliv." Olle Naglo har härvid anfört att anteckningen om clitoris inte innebär att storleken avvek från normalvariationen och utgjorde inte heller tecken på våld mot underlivet.

Lars-Göran Allgén som är Karins farfar har omvitnat att han några gånger lade märke till att flickan hade blöjeksem. Karin var van att bli fotograferad och blev inte rädd heller om fotografen var en främling för henne.

DOMSKÄL

Den av socialstyrelsen framlagda bevisningen innefattar inte till någon del direktbevisning, vare sig i form av vittnen till styckningen eller teknisk bevisning. I stället åberopas indiciebevisning av olika slag. Kammarrätten har därför att med ledning av den framlagda bevisningen försöka sluta sig till om Thomas Allgén och Teet Härm är gärningsmännen. Detta får ske med utgångspunkt i det som är utrett om tidpunkt för styckningen, platsen för gärningen, styckningsteknik, det som utretts om Thomas så

Allgéns och Teet Härms personer m m samt slutligen en sammanvägning av samtliga omständigheter.

Vad först angår tidpunkt och plats för styckningen har inledningsvis konstaterats att Catrine da Costa sågs i livet på pingstdagens förmiddag 1984. Jovan Rajs har i sitt obduktionsutlåtande uttalat att endast på grund av obduktionsfynden närmare avgöra när Catrine da Costa avlidit är svårt, men att obduktionsfynden varit i god överensstämmelse med antagandet i species facti att Catrine da Costa avlidit i nära anslutning till sitt försvinnande vid pingsthelgen 1984. Han har vidare funnit att styckningen utförts eller åtminstone påbörjats i nära anslutning till döden. Rättsliga rådet har dock funnit det mycket vanskligt att fastställa tidpunkten för döden och menat att något tillförlitligt uttalande om tidpunkten för Catrine da Costas död inte är möjligt att göra. Rådet har inte heller funnit det möjligt att med stöd av obduktionsfynden ange hur lång tid efter döden styckningen utförts.

Genom att åberopa vittnet Åke Fredrikssons utsaga synes styrelsen i första hand göra gällande att styckningen skall ha skett under pingsthelgen på rättsläkarstationen. Vidare har styrelsen hänvisat till tingsrättens dom, vari tidpunkten angivits såsom under pingsthelgen 1984 eller i anslutning till denna helg. Åke Fredrikssons uppgifter är väsentligen grundade på tecken som han funnit i ett obduktionsrum. Dessa tecken bestod i spår efter hur ett bord var avtvättat. Det var tecken som då gav honom känslan att någon använt rummet under helgen. Nu kan han inte direkt säga att det var under pingsthelgen, men andra hade senare erinrat sig att det var efter den helgen som han frågat om någon varit där under helgen. Arne Schröders uppfattning är att de bilder som han såg var tagna på sjukhus. Hans uppgifter är emellertid, oavsett hur de bedöms, inte så

detaljerade att de hänför bilderna till viss plats. Enligt kammarrättens uppfattning är Åke Fredrikssons uppgifter om att obduktionsrummet använts under pingsthelgen 1984 alltför obestämda för att kunna ligga till grund för bestämning av plats och tidpunkt för styckningen. Arne Schröders uppgifter berör inte tidpunkt och begränsar inte den tänkbara platsen till rättsläkarstationen. Med hänsyn till det anförda lär det inte vara möjligt att precisera tidpunkten för styckningen närmare än med ledning av uppgifterna om den dag Catrine da Costa senast sågs i livet samt vad som kan följa av Ulf Malmgrens bedömning och uppgifterna om den dag som exponerad film från en styckning lämnades in för framkallning. Det nu anförda leder kammarrätten till att den omständigheten att klagandena under annandag pingst kan ha befunnit sig på rättsläkarstationen inte binder dem till styckningen. Omvänt gäller att bevisning som går ut på att de på annandagen inte varit eller endast kortare tid varit på rättsläkarstationen inte befriar klagandena från den misstanke som socialstyrelsen riktar mot dem. I detta hänseende har åberopats förhör med Iréne Härm, Ingrid Lundgren, Ingeborg Olsson, Bengt Werner, Jovan Rajs och Dina Rajs. Mot bakgrund av denna slutsats finner kammarrätten inte skäl att nu pröva dessa utsagor.

Kammarrätten går härfter in på frågan om utredningen om den styckningsteknik som använts kan ge någon ledning för fastställande av gärningsmannen/-männen. Av intresse i denna del är i första hand obduktionsprotokoll, utlåtande av Jovan Rajs, av rättsliga rådet, av statens kriminaltekniska anstalt, av Wincent Lange och av Anders Wykman samt de upplysningar som Jovan Rajs, Wincent Lange och Anders Wykman muntligen lämnat vid kammarrättens förhandling.

I sitt utlåtande av den 23 november 1984 har Jovan Rajs uttalat bland annat att sättet att stycka tyder på att gärningsmannen/-männen har allmänna medicinska kunskaper i exempelvis kirurgi eller ortopedi, men också specialkunskaper i anatomi och obduktionsteknik. Anders Wykman har i sitt utlåtande den 4 februari 1985 som sin åsikt uttalat att styckningen troligen utförts av en person med ingående kunskaper om människokroppens anatomi och med erfarenhet av kirurgi eller ortopedi. Både Jovan Rajs och Anders Wykman har hörts vid kammarrättens muntliga förhandling. Jovan Rajs har härvid förklarat att han grundar sin uppfattning bland annat på det förhållandet att styckningen i flera avseenden gjorts på ett sådant sätt att kroppens anatomi respekterats. Som exempel härpå har han nämnt avlägsnandet av bröstet, vilket gjorts så att kroppens vävnader följts. Vid utrymningen av bukhålan har gränsen dragits vid diafragmavalvet. Så sker inte vid skotning varför tanken på slakt av djur inte håller. Anders Wykman har upplyst att han på nytt gått igenom underlaget för sitt utlåtande. Han har därvid blivit stärkt i sin uppfattning. Det är många detaljer i styckningssättet som talar för detta, såsom delningen av höft- och knäled samt ländkotpelaren. Att såsom här skett identifiera ledspalten i knäet är något som han i sin undervisning funnit är mycket svårt också för en medicinare. Genom det som Jovan Rajs och Anders Wykman upplyst finner kammarrätten det klarlagt att gärningsmannen/-männen besitter ingående kunskaper i åtminstone anatomi samt allmänna kunskaper i kirurgi eller ortopedi. Att Teet Härm och Thomas Allgén tillsammans hade sådana kunskaper är helt klart.

Det eller de verktyg som använts har inte påträffats. Vincent Lange har i sitt utlåtande hävdats att gärningsmannen

intresse för prostituerade. Enligt kammarrättens mening har dock antalet kontakter inte någon avgörande betydelse

använt en kniv "med ett ekonomiskt värde". Vid kammarrättens förhandling har han preciserat sin uppfattning till att det rör sig om en kniv som obducenter använder. Han har också upplyst att det finns många sådana och med olika utseenden. I det utlåtande som har avgivits av statens kriminaltekniska laboratorium har man kommit till slutsatser som något avviker från dem Wincent Lange dragit. Oavsett vem som har rätt ger utlåtandena enligt kammarrättens mening inte tillräckligt för att man därav skall kunna dra några direkta slutsatser om var gärningsmannen är att finna.

Jovan Rajs har vidare bedömt styckningen som aggressiv samt överdriven med inslag av sexuell sadism och nekrofil. Han har härvid pekat på ett flertal inslag i styckningen såsom avlägsnandet av bröstet, av inre och yttre könsorganen samt av muskelbitar i lår och i ländmuskulatur. Även placeringen av kvarlevorna pekar i denna riktning. Kammarrätten finner Jovan Rajs argumentering övertygande. Socialstyrelsen har gjort gällande att Teet Härm har ovanliga sexuella böjelser och synes härmed vilja visa att dessa är sådana att det ger anledning att anta att Teet Härm är gärningsmannen. Styrelsen har härvid påstått att Teet Härm visat ett onormalt intresse för prostituerade med vilka han har haft vittgående kontakter. Enligt styrelsen har tretton av dessa kvinnor uppgivit att de haft samlag med honom. Teet Härm har i kammarrätten hävdat att detta är fel. Endast vid två tillfällen har han haft sexuell umgänge med prostituerade. Mot bakgrund av utredningen i övrigt i målet förefaller det kammarrätten i och för sig klart att Teet Härm nu söker bagatellisera sitt intresse för prostituerade. Enligt kammarrättens mening har dock antalet kontakter inte någon avgörande betydelse

för frågan om Teet Härm har sådana sexuella böjelser att han kunnat begå en styckning på det sätt som nu är aktuellt. Betydelsefullt kan däremot vara hans uppträdande vid sexuella kontakter, vare sig dessa var kontakter med prostituerade eller med andra. På begäran av Teet Härm har hans nuvarande fästmö, Jasmine Nyqvist, hörts i målet. Hon har uppgivit att Teet Härm "definitivt" inte är sexuellt avvikande eller våldsam.

I denna del har socialstyrelsen vidare gjort gällande att Teet Härm känt Catrine da Costa, haft sexuella kontakter med henne och att han därunder tagit stryptag på henne, att han vid något tillfälle bundit henne och i övrigt uppträtt så att Catrine da Costa varit rädd för honom. Teet Härm har bestritt vad socialstyrelsen påstått. I fråga om den påstådda bekantskapen mellan Catrine da Costa och Teet Härm är främst Marie Rådéns uppgifter av intresse. Hon har utförligt och sakligt redovisat hur hon lärt känna Catrine da Costas och Teet Härms utseenden. Med hänsyn till det som Marie Rådén uppgivit om sin kännedom om Teet Härm och Catrine da Costa samt förhållandena under tunnelbanefärden anser kammarrätten identifieringen och därmed bekantskapen mellan Catrine da Costa och Teet Härm säkerställd.

Till stöd för vad styrelsen i detta hänseende anfört har vidare åberopats vad Marianne Seppälä berättat. För att det som hon berättat skall bli av betydelse i målet måste det kunna slås fast att de män som Catrine da Costa talat med henne om är Thomas Allgén och Teet Härm. Vad först angår Marianne Seppäläs allmänna trovärdighet vill kammarrätten inledningsvis säga att hon givit intryck av att vara en rättfram kvinna som försökt att sakligt återge det hon minns. Hon har uppenbarligen varit fästad vid Catrine da Costa. Hon har därför säkerligen ansträngt sig för att

klarhet skapas. Det föreligger dock flera komplicerande faktorer. Marianne Seppäläs vittnesmål är hörsägenbevisning; det vittnet berättar är vad hon har hört av en annan person och det är uppgifterna som denna andra person lämnat som skall styrkas. I vissa delar har Marianne Seppäläs minne hjälp av hennes dagboksanteckningar, vars autenticitet det inte finns skäl att ifrågasätta. Till skillnad från vad som kan gälla för vittnens minnesbilder påverkas inte anteckningar av glömska, av vad andra senare säger eller av vad man kan läsa om i tidningarna. Enligt anteckningarna och därmed enligt Marianne Seppäläs vittnesmål hade Catrine da Costa kontakt med två läkare, den ene av dem hade en dotter och de hade tillgång till ett "dödsrum va de nu e Bårhus?". Thomas Allgén hade en liten dotter och Teet Härm hade tillgång till ett "dödsrum" och kände det framgår av Marie Rådéns vittnesmål - Catrine da Costa. Dessa uppgifter talar sålunda med betydande styrka mot Thomas Allgén och Teet Härm. Med hänsyn till angivna komplicerande faktorer kan det dock i brist på namn och utmärkande personliga kännetecken inte anses visat att det är Thomas Allgén och Teet Härm som Catrine da Costa har berättat om. Kammarrätten anmärker härvid att avseende inte kan fästas vid Marianne Seppäläs muntliga uppgift att den ene av läkarna bodde i Täby kyrkby. Denna uppgift har inte stöd i dagboksanteckningarna. Den kan därför vara tillkommen senare och härröra från annat håll än Catrine da Costa.

Socialstyrelsen har vidare hävdats att Teet Härm särskilt intresserat sig för hur sexuell njutning skulle kunna ökas genom strypning av syretillförseln. Styrelsen har dock inte kunnat belägga sitt påstående. Styrelsen har vidare som bevis för Teet Härms ovanliga sexuella böjelser hänvisat till att Teet Härm skaffat vissa videofilmer som innehåller sadistisk våldspornografi. Teet Härm har givit

en förklaring till varför filmerna införskaffats och framhållit att de antalsmässigt inte utgjort mer än tre procent av de videoupptagningar som han sett. Kammarrätten finner det i och för sig anmärkningsvärt att Teet Härm införskaffat eller ens accepterat att upptagningar som är att anse som som sadistisk våldspornografi införskaffats till sitt hem. Kammarrätten anser dock att man inte därav kan dra slutsatsen att han skulle ha ovanliga sexuella böjelser. Övrig beslagtagna egendom som styrelsen åberopat föranleder inte annan bedömning.

Beträffande Thomas Allgén föreligger inte någon bevisning för att han har en sådan läggning.

I målet har makarna Schröders berättelse en central plats. Makarna har vid förhören i kammarrätten lämnat uppgifter som i sina huvuddrag stämmer väl överens med det som de tidigare har uppgivit. De har också givit ett sansat, trovärdigt och omdömesgillt intryck. De bilder som de i juni 1984 fick se har uppenbarligen skakat dem och givit dem hållpunkter för minnet av vad de upplevde. Mannen som hämtade dem uppträdde på ett sätt som avvek från hur kunderna i allmänhet gjorde bland annat genom att tränga sig in i laboratoriet, kommentera bilderna och söka igenom papperskorgen för att få med sig alla kasserade kopior. Besöket varade också längre tid än ett normalt kundbesök. Arne Schröder har vid kammarrättens förhandling beskrivit de likdelar han såg. Det var ett kvinnolik, knäet var väldigt snyggt avskuret. Det var minst åtta till tio delar, kanske tolv. Brösten var borttagna och hela bukhålan tom. Att de bilder som makarna såg föreställde kvarlevorna efter Catherine da Costa anser kammarrätten med hänsyn till Arne Schröders beskrivning ställt utom varje rimligt tvivel. För att en identifiering av kunden skall anses säkerställd bör den enligt kammarrättens mening vara byggd på något

faktum som särskiljer, åtminstone i någon mån, antingen avseende personen själv eller hans klädsel. Båda makarna har ansett att kunden varit kort och uppskattat hans längd till ungefär 175 centimeter, vilket stämmer med det som Thomas Allgén uppgivit om sin längd. Arne Schröder har också stött sig på kundens röst. Han har vidare vid förhör den 2 november 1987, det vill säga före konfrontationerna och innan han sett några bilder av Thomas Allgén, beskrivit kundens mun som väldigt rund och hela tiden lite fuktig. Denna spontana beskrivning passar enligt kammarrättens mening väl in på Thomas Allgén. Vid kammarrättens förhandling har makarna bestämt vidhållit att de är säkra på att Thomas Allgén är identisk med kunden.

I fråga om händelsen i butiken har i kammarrätten även hörts Rolf Ruben. Dennes uppgifter överensstämmer i allt väsentligt med makarna Schröders uppgifter då bilderna hämtades i butiken. Rolf Ruben såg kunden under fem sekunder. Han uppskattar kundens längd till något över 170 centimeter. Rolf Ruben är mer osäker på klädseln. Det är något över rygglinjen och den undanlidande blicken som han särskilt fäst sig vid. Han är helt säker på att det var Thomas Allgén som kom ut från laboratoriet.

Anita Schröder, Arne Schröder och Rolf Ruben har var för sig utan tvekan vid kammarrättens förhandling identifierat Thomas Allgén såsom kunden. Deras beskrivningar är i alla väsentliga delar överensstämmande. Arne Schröder har fäst sig vid rösten. Arne Schröder har före konfrontationen givit en bild av en detalj i Thomas Allgén's utseende som kammarrätten funnit träffande. Kammarrätten finner på grund av det anförda att vittnenas utsagor i denna del är så samstämmiga och säkra att ett misstag framstår som helt uteslutet. Det är därför styrkt att Thomas Allgén den 21

juni 1984 lämnade in och hämtade ut bilder som visade Catrine da Costas styckade kropp och att han kände till vad som fanns på bilderna.

Under kammarrättens förhandling har ett nytt vittne anmält sig, Lena Pettersson. Vid prövning av bevisvärdet av Lena Petterssons uppgifter måste det först konstateras att det gått i det närmaste sju år innan hon har lämnat uppgifterna. Hon har också uppgivit att många under den nu aktuella tiden ansett att hon drack för mycket alkohol. Hon har visserligen antecknat de händelser varom hon nu har berättat, men boken finns inte kvar. Redan dessa förhållanden gör att hennes uppgifter får prövas med försiktighet. Därtill kommer att hennes uppgifter är osäkra. Vid det tillfälle då hon befann sig med Teet Härm i Lilljanssskogen visste hon inte vem han var. Det är något varöver hon börjat fundera senare. Catrine da Costa hade aldrig beskrivit honom. Lena Pettersson har inte heller kunnat identifiera den vita Golfbilen såsom Teet Härms. Hon har heller inte sett föraren. Sammanfattningsvis anser kammarrätten sig inte kunna dra bestämda slutsatser av Lena Petterssons uppgifter.

När det gäller bekanskapen mellan Teet Härm och Thomas Allgén föreligger det olika uppgifter framförallt om hur länge denna vidmakthållits. Kammarrätten finner i detta sammanhang inte skäl att ifrågasätta det väsentliga av vad Christina Andersson har uppgivit. Visserligen stämmer inte hennes uppgifter med Claes-Göran Lönnroths. Denne som den närmast berörde av sin mors bortgång har säkert en riktigare minnesbild av vad som förevarit i detta sammanhang. Detta påverkar dock inte den tilltro som kan sättas till hennes uppgifter i övrigt. Emellertid innebär inte dessa att den slutsatsen måste dras att bekanskapen upprätthållits även efter november 1982. Om Thomas Allgén haft Teet

Härms telefonnummer på sin arbetsplats behöver detta inte nödvändigtvis innebära att han använt dessa. Vid sidan av telefonnumren grundar Christina Andersson sin uppfattning om Thomas Allgéns och Teet Härms fortsatta bekantskap mest på en känsla. Av i detta sammanhang lämnade uppgifter framgår dock att Teet Härm gjort ett starkt intryck på Thomas Allgén. Till frågan om hur länge klagandenas bekantskap varat har dock lämnats ett vittnesmål som enligt kammarrättens mening är av större betydelse i sammanhanget.

Vid kammarrättens förhandling har Ingeborg Olsson hörts. Hon har lugnt och sakligt redogjort för sina iakttagelser, som hon efter en rekonstruktion kommit till måste ha gjorts på annandag pingst 1984. Hon har visat hur hon har gjort denna rekonstruktion. Det var en långhelg under våren 1984. Hon berättade om händelsen för sin yngste sons dåvarande fästmö, som var medicinstuderande. Det som fick henne att reagera var två förhållanden, dels männens egendomliga reaktioner när de fick syn på henne, dels det förhållandet att de en solig dag tog med ett barn in på en institution. I målet har lämnats utredning som visar att det var soligt i mycket stor utsträckning den tid då Ingeborg Olsson påstår sig ha sett männen med barnet. Hon såg inte till några andra personer eller bilar. Några distraherande förhållanden eller risker för förväxlingar föreligger därför inte. Kammarrätten kan inte heller i övrigt finna någon grund varför Ingeborg Olsson skulle ha missat sig. Hon har vid förhandlingen sagt att hon hos polisen fått se videoupptagningar från konfrontationer. Hon har vid dessa utpekats Thomas Allgén och Teet Härm. De fanns inte på samma upptagning. Hon har inte känt igen någon annan som deltagit i konfrontationsraderna. Också vid förhandlingen har hon sagt sig känna igen Thomas Allgén och Teet Härm. Vid förhandlingen har det invänts att det

på grund av skymmande buskage inte är möjligt att från den punkt där hon påstår sig ha stått se någon på den plats där männen med barnvagnen skall ha befunnit sig. Ingeborg Olsson har då förklarat att detta är riktigt idag, men att buskaget inte var uppvuxet 1984. Man hade då fri sikt. Denna detalj ökar trovärdigheten i hennes framställning. I och för sig kan denna synas rubbad av att männen tagit sig in på anatomiska institutionen. Kammarrätten finner emellertid att det avgörande måste anses vara att hon så säkert kunnat identifiera Thomas Allgén och Teet Härm. Kammarrätten finner alltså genom Ingeborg Olssons vittnesmål klarlagt att Thomas Allgéns och Teet Härms bekantskap vidmakthållits så sent som pingsten 1984 och att Thomas Allgén befunnit sig i närheten av rättsläkarstationen under pingsten 1984. Av det nu anförda framgår att kammarrätten funnit det utrett att klagandena inte lämnat sanningensligna uppgifter om sin bekantskap med varandra.

Vittnet Ingrid Lundgren påstår sig ha sett Thomas Allgén och Teet Härm med barn i barnvagn utanför rättsläkarstationen vid samma tid. Under förhöret med Ingrid Lundgren har det visat sig att vittnet suttit i förhandlingssalen av de föregående förhandlingsdagarna. Vittnet har till förhöret tagit med tidningsurklipp med artiklar om detta mål. Uppgifterna i vittnesmålet, som kommer från ett vittne som före kammarrättens förhandling inte givit sig tillkänna och avser en händelse som skall ha ägt rum för närmare sju år sedan, kan inte tillmätas någon betydelse.

Såvitt kan utläsas av Frank Lindblads och Margaretha Erixons utlåtande den 27 januari 1986 har detta utfärdats på begäran av polismyndigheten i Stockholm. Frågeställningen som Frank Lindblad och Margaretha Erixon haft att ta ställning till har varit om Karin Allgén "kan ha varit vittne till ett styckmord". Frank Lindblad och Margaretha

Erixon kommer till att "det varit svårt att förstå utredningsmaterialet på annat sätt än att Karin varit utsatt för eller åskådare till sexuella och/eller aggressiva handlingar av skrämmande slag". De har kompletterat utredningen med vissa speciella åtgärder som fokuserats på den av polisen formulerade misstanken att Karin skulle ha varit vittne till ett speciellt styckmord. Utlåtandet utmynnar i en bedömning som delas upp i åtta satser. I den första satsen anges såsom den rimligaste allmänna tolkningen som Frank Lindblad och Margaretha Erixon kommit fram till att Karin varit utsatt för och/eller bevittnat mycket skrämmande upplevelser av för vuxna sexuell eller aggressiv karaktär. De menar vidare att bevittnandet - vid 1 1/2 års ålder av styckandet av en människokropp skulle kunna vara en sådan skrämmande upplevelse och skulle kunna vara en rimlig bakgrund till mycket av vad Karin förmedlar.

Att Frank Lindblads och Margaretha Erixons bedömning utgjort en tillräcklig grund för polisens utredning har kammarrätten inte funnit svårt att förstå. I tingsrättens dom har emellertid antecknats att enligt Margaretha Erixons och Frank Lindblads bestämda uppfattning Karin har bevittnat styckning av en människa. Tingsrätten fann deras redogörelser och slutsatser fullt övertygande. En väsentlig grund för dessa slutsatser är om tilltro kan fästas vid vad Christina Andersson uppgett om vad Karin sagt och gjort liksom de iakttagelser som Margaretha Erixon gjort vid sin undersökning. Eftersom kammarrätten funnit det svårt att i det 14 sidor långa utlåtandet hitta grund för så långtgående slutsatser som nyss angivits har kammarrätten bedömt det som erforderligt att få uppkomstbetingelserna kring Karins utsagor ytterligare belysta. Med hänsyn till att barnpsykologisk bedömning redan förelåg i målet

leder kammarrätten till att inte något enskilt bevis binder Thomas Allgén och Teet Härn till styckningen. Fråga

och kunde påräknas bli ytterligare utvecklad vid kammarrättens förhandling har kammarrätten förordnat om sådan vittnespsykologisk utredning som Teet Härm begärt.

Det utlåtande som Astrid Holgerson och Birgit Hellbom avgivit och den däri framförda kritiken har medfört att grunderna för det barnpsykologiska utlåtandet utvecklats och klargjorts. Vid kammarrättens förhandling har Frank Lindblad sålunda upplyst att han inte använder sig av trovärdighetsbedömningar utan av rimlighetsbedömningar. Dessa utgör dock enligt Frank Lindblad inte någon form av bevisprövning. Han framhåller att sådan prövning ankommer på domstolarna. Enligt kammarrättens mening kan en rimlighetsbedömning utnyttjas som en kontroll av de slutsatser som en traditionell bevisprövning ger. Däremot kan den inte ersätta en sådan.

Till grund för utlåtandet ligger bl a Margaretha Erixons observationer vid hennes utredning under såväl årsskiftet 1984/85 som tiden den 21 november - den 16 december 1985. Vid kammarrättens förhandling har Margaretha Erixon utförligt redovisat olika starka reaktioner och avvikande beteenden hos Karin. Också Majvor Sundvik har redovisat samma slag av reaktioner och beteenden. Margaretha Erixons och Majvor Sundviks berättelser är också väl förenliga med det som Christina Andersson uppgivit. Det måste härigenom anses klarlagt att Karin varit utsatt för och/eller bevittnat mycket skrämmande upplevelser av sexuell eller aggressiv karaktär. Däremot anser kammarrätten att utredningen i denna del inte med tillräcklig grad av säkerhet visar vilka upplevelser som ligger bakom dem.

En sammanfattning av de nu genomgångna enskilda delarna leder kammarrätten till att inte något enskilt bevis binder Thomas Allgén och Teet Härm till styckningen. Fråga

uppkommer då om en sammanvägning av bevismaterialet kan ge ett annat resultat. Härvid gör kammarrätten följande bedömning.

Ovan har kammarrätten funnit det på ett övertygande sätt visat att Thomas Allgén är den man som lämnat in film som innehöll bilder föreställande styckningen av Catrine da Costas kropp. Samma vittnesmål som ligger till grund för denna slutsats visar att Thomas Allgén känt till bildernas innehåll. I och för sig skulle det vara tänkbart att Thomas Allgéns medverkan inskränkt sig till att ha varit bud eller enbart fotograferat styckningen. Detta framstår dock särskilt mot bakgrund av vad makarna Schröder uppgivit om vad Thomas Allgén sade och hur han uppträdde vid sitt besök i affären som ett så osannolikt antagande att kammarrätten bortser från detta. Thomas Allgén måste under nu angivna förhållanden anses vara bunden vid styckningen på det sätt som socialstyrelsen påstått.

I det föregående har kammarrätten på grundval av Jovan Rajs och Anders Wykmans utlåtanden funnit att gärningsmannen/-männen måste ha besuttit ingående kunskaper i åtminstone anatomi samt allmänna kunskaper i kirurgi eller ortopedi. Thomas Allgén hade vid den aktuella tiden tämligen nyligen avlagt sin läkarexamen. Han kan därför inte ha haft kapacitet att själv genomföra styckningen på det sätt som skett. Slutsatsen måste därför bli att Thomas Allgén utfört styckningen tillsammans med en annan person. Denne måste ha haft sådana ingående kunskaper i anatomi och erfarenheter av kirurgi eller ortopedi som kammarrätten ovan funnit framgå av styckningssättet. Av gärningens natur följer vidare att Thomas Allgén måste ha haft en nära kontakt med honom. Dessa för gärningen nödvändiga förutsättningar begränsar högst avsevärt antalet tänkbara medverkande gärningsmän. Av Ingeborg Olssons vittnesmål framgår att Teet Härm och Thomas Allgén sanningslöst förnekat

att de så sent som annandag pingst 1984 vidmakthållit sin bekantskap då de tillsammans befann sig utanför rättsläkarstationen. Att Teet Härm sanningslöst förnekat sin bekantskap med Catrine da Costa framgår av Marie Rådéns vittnesmål. Någon annan koppling mellan Thomas Allgén och Catrine da Costa än via Teet Härm har inte visats föreligga. Med hänsyn härtill och till att Teet Härm har den kapacitet som kammarrätten ovan har funnit att den medverkande gärningsmannen måste ha finner kammarrätten det ställt utom varje rimligt tvivel att Teet Härm är den person som tillsammans med Thomas Allgén utfört styckningen.

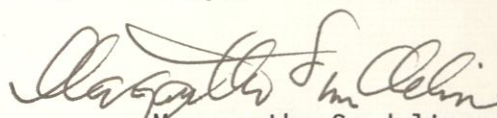
Ansvarsnämndens beslut om återkallelse av legitimationerna skall på anförda skäl stå fast.

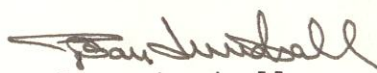
DOMSLUT

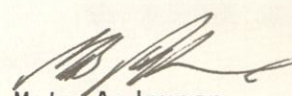
Kammarrätten lämnar besvären utan bifall.

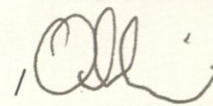
Besvärshänvisning (formulär 5) se bilaga.

Peter Wennerholm
lagman

Margarethe Sundelin
kammarrättsråd

Göran Lundvall
kammarrättsråd

Mats Anderson
assessor
referent

Olle Sundin
fiskal